

червень • 2014

№06 (165)

УКРАЇНИ

ВІСЬКО

ЧИТАТИ – ЩОБ ЗНАТИ, ЗНАТИ – ЩОБ ПЕРЕМАГАТИ!

**БУДЕМО
НАСТУПАТИ
І ЗВІЛЬНЯТИ
НАШУ ЗЕМЛЮ!**

ЩИРІСТЬ ДИТЯЧОГО СЕРЦЯ

Захисник мій, любий,
тримайся там та берешися
себе.

Нехай Бог допомагає тобі
та оберігає від будь-якого
лиха.

Ти найкращий!

Ти справді чоловік!

Ти неймовірно гідна людина!

Ти мужній!

Ти любий усіх людей!

Ти повернешся з Перемогою!

Ти моя гордість!

Ти УКРАЇНЕЦЬ!

Слава Україні!

Героям Слава!

Слава Тобі, *П'єрріюсеу*!

P.S. Прощу тебе, берешися себе!
Будь ласочка!

Уважно вчитайся з
любов'ю та вірай у тебе,
П'єрріюсеу,
активістка проекту
"ПОВЕРНИСЬ ЖИВИМ" м. Київ

Вітаю тебе,
мій Чарівний
Захисник

Дякую тобі від щирого
Серця за твою Мужність,
Доброту, Велике Чарівне Серце.

Зусиль Твоєю багатою тобі
якнайвищим миру та любові.
Нехай наразі в Україні
запанує справедливість, чесність
та гідність слова!

Нам багато не показують по ТВ
що там насправді відбувається
у зоні АТО, але я та наша
ініціативна група ПОВЕРНИСЬ
ЖИВИМ докладно наближених
зусиль, щоб допомогти тобі
там.

Залучаю людей зробити
грошові внески, щоб закупити
та привезти тобі необхідне
для збереження твого дорого-
цінного життя!

Зміст

НА ЗАХИСТІ ВІТЧИЗНИ

Тероризм під прикриттям
жінок і дітей 4

3 ПЕРШИХ УСТ

Слов'янськ:
свідчення очевидиці 8

РОСІЙСЬКИЙ ВИКЛИК

Гібридна війна 10

ПОГЛЯД ЕКСПЕРТА

«План Путіна вторгнення
в Україну був готовий
ще восени 2009 року» 16

ОФІЦІЙНО

За законами
особливого періоду 20

КОШТИ НА ВІЙСЬКО

Фінансовий ресурс
боєготовності 24

МОМЕНТ ІСТИНИ

Кого запишемо в герої? 28

СЛУЖБОВИЙ РОМАН

Їх познайомив Крим,
повінчав Київ 34

СОЦІАЛЬНИЙ ФАКТОР

«3 корабля на бал» 38

ВІЙСЬКОВА ОСВІТА

Замовлення на військових
фахівців – подвійне 42

ЗЛОЧИНИ СТАЛІНСЬКОГО РЕЖИМУ

Криваве свідцтво
Дем'янового Лазу 46

ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД

Збройні сили Ізраїлю:
ефективний інструмент
воєнної безпеки держави 50

БРИТАНСЬКИЙ ШЛЯХ

Політика Туманного Альбіону 57

ТЕХНІКА ТА ОЗБРОЄННЯ

БМ «Оплот» 60

ЗІРКИ АРМІЙСЬКОГО СПОРТУ

Неодноразовий призер
чемпіонатів Європи зі спортивної
гімнастики Олег Верняєв:
«Виступи за українську збірну
не проміняю навіть на мільйон
доларів» 62

Гібридна війна

Гібридна війна

10

ГІБРИДНА ВІЙНА

28

КОГО
ЗАПИШЕМО
В ГЕРОЇ?

50

ЗБРОЙНІ
СИЛИ ІЗРАЇЛЮ:
ЕФЕКТИВНИЙ
ІНСТРУМЕНТ
ВОЄННОЇ
БЕЗПЕКИ
ДЕРЖАВИ

ЦЕНТРАЛЬНИЙ ДРУКОВАНИЙ ОРГАН МІНІСТЕРСТВА ОБОРОНИ УКРАЇНИ

Засновник: Міністерство оборони України
Адреса редакції:
вул. Мельникова, 81,
04050, Київ, Україна, а/с 72
Телефони редакції:
(044) 483-08-39, 489-38-59
mail: viysko2012@ukr.net;
Електронна версія:
http://www.viysko.com.ua/
© «Військо України», 2014
Підписано до друку: 24.06.2014 р.
Наклад: 18300
Віддруковано ТОВ «Інтер Прінт 1»

Передплатний індекс:
74101
Передплату можна
оформити в усіх
поштових відділеннях
зв'язку
Свідцтво про
державну реєстрацію:
КВ № 827 від
12.07.1994 р.
Головний редактор:
Валентин БУРЯЧЕНКО.

Заступник головного редактора:
Андрій МИРОНЧУК.
Відповідальний секретар:
Вячеслав ПЕТРОВСЬКИЙ.
Начальники відділів:
Олександр БІРЧЕНКО, Руслан ТКАЧУК,
Володимир КОСЕНКО,
Олександр ВАСИЛЬЧЕНКО.
Спеціальні кореспонденти:
Сергій БАСАРАБ, Юрій КУЗНЕЦОВ.
Кореспонденти: Валерія СОКОЛІК,
Дар'я ЧІГАРЕВА, Валерій ВОРОНЧУК,
Олександр ПАНЮКОВ.

Редакція не несе відповідальності за зміст повідомлень інформагентств і може друкувати статті, не поділяючи поглядів автора. Відповідальність за достовірність фактів, власних імен та інших відомостей несуть автори публікацій. Роботи (фотознімки, статті, малюнки, тексти та інші матеріали), які прийшли на адресу редакції, не рецензуються і не повертаються. Передрук матеріалів чи будь-яке інше їх використання можливі лише з письмового дозволу редакції. При використанні матеріалів посилання на журнал «Військо України» обов'язкове. За зміст реклами відповідальність несе рекламодавець.

ПРИДБАЙ

КАЗНАЧЕЙСЬКІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ УКРАЇНИ

ЗРОБИ
СВІЙ ВНЕСОК

У БОЄЗДАТНІСТЬ
КРАЇНИ

ПІДТРИМАЙ СВОЮ
АРМІЮ СЬОГОДНІ,
АБИ ЗАВТРА
НЕ ГОДУВАТИ ЧУЖУ!

ОЩАДБАНК
ЗАВЖДИ ПОРУЧ

Більше інформації та адреси відділень Ощадбанку,
де можна придбати казначейські зобов'язання «Військові»,
Ви зможете знайти на сайті Міністерства фінансів
WWW.MINFIN.GOV.UA,

сайті АТ «Ощадбанк» WWW.OSCHADNYBANK.COM

Контакт-центр Ощадбанку

0-800-210-800

(дзвінки зі стаціонарних та мобільних телефонів по території України безкоштовні),

0-44-363-01-33

(вартість дзвінків згідно з тарифами операторів)

Зателефонуй або надішли СМС на номер **565**. Підтримай Українську армію

Віталій КЛИМ

ТЕРОРИЗМ ПІД ПРИКРИТТЯМ ЖІНОК І ДІТЕЙ

Неоголошена війна Росії проти України триває. Пораненими і вбитими збільшується кількість її жертв. Випуски новин подібні на зведені повідомлення з фронту. Цинізм, з яким Росія насильно впроваджує зовнішню політику на сході України, викликає ненависть, обурення й огиду не лише в українців, а й у всього світу. Водночас героїзм і жертвність українських військовослужбовців, які за покликом серця стають на захист суверенітету та цілісності нашої держави, додають віри жителям усіх регіонів у справедливість проведення антитерористичної операції. А значить – і віри в перемогу.

Не помилюсь, коли скажу, що для лікування та реабілітації поранених у зоні АТО військовослужбовців сьогодні задіяні всі медичні заклади Міністерства оборони України. Там, спілкуючись із воїнами, дедалі ясніше усвідомлюєш, що відбувається в зоні її проведення, через що пройшли ці хлопці і від кого захищають не лише схід, а й інші регіони країни.

БОЙОВІ БРАТИ ТА БРАТИ-БЛИЗНЮКИ

У Військово-медичному клінічному центрі професійної патології особового складу Збройних Сил України на початку червня – 34 поранених військовослужбовців. Усі вони – герої, адже встали на захист рідної Батьківщини. Кожен із них – маленька історія, гідна поваги.

Яків і Максим – військовослужбовці однієї з елітних частин Збройних Сил України. Хоч перший – резервіст, а другий – контрактник, до зони проведення АТО прибули одночасно. Як і решта військових, у районі Слов'янська вони знешкоджували терористичні групи озброєних сепаратистів і захищали мирне населення. Відтак міць і силу бойового братства відчули сповна, як і щирість людських стосунків, що допомагали їм виконувати бойові завдання.

Батьки Якова: Тамара Антонівна та Василь Якович підтримували сина і коли йшов до війська на строкову військову службу, і коли продовжив службу в резерві. Під час мобілізації мама щиро вірила: здоровий глузд перемаже, і війни не буде. Але сталося не так. Мобіліза-

цію продовжили й ось уже три місяці Яків у війську. На долю парубка випало випробування на мужність у найнебезпечнішому районі АТО – Слов'янську.

– Третє червня, як і всі мої товариші, які вижили, пам'ятатиму завжди, – переконаний Яків, хлопець, якому на вигляд ледь виповнилося 20 років. – Виконуючи наказ, ми рухались колоною БТРів у напрямку бойовиків з метою відтіснити їх і зайняти блокпост. Раптово почалась «стрекотня» – обстріл зі стрільцевої зброї. Слідом у бій вступили снайпери бойовиків. Ми йшли за технікою і відстрілювались. Проте терористів майже не бачили. У тому і полягає їхня підлість: вони ніколи не йдуть на відкрите зіткнення. Не винятком був і той раз. Підступно використовуючи закриті позиції, бандити вели вогонь із мінометів і гранатометів. Одна з мін розірвалася поруч...

«...Сім разів "брали" гору Карачун і телевежу у Слов'янську – і сім разів залишали їх...»
Яків і Максим (праворуч)

Поранення, вихід із бою, перша допомога, госпіталь, Військово-медичний клінічний центр.

Наша розмова з Яковом супроводжується звуком, подібним на серцебиття. Це працює апарат вакуумної системи програмного лікування ран від'ємним тиском. Його у відділення травматології для тимчасового користування надали благодійники.

– Оця штука буде стояти ще три-чотири дні, – показує Яків на невеликий, але такий потрібний йому прилад. – Поки що пересуваюся

лише в разі крайньої потреби на милицях. Умови гарні. Лікарі та персонал – професійні й чуйні. Вони і батьків моїх заспокоїли, запевнивши, що одужання триває успішно й ускладнень не буде.

– З нами воюють професійні бойовики, заїжджі з Росії, з метою дестабілізації ситуації та організації воєнного терору проти України й українців. Принаймні про це свідчать і характер дій терористів, і їхня зброя. Усе вказує на заздалегідь сплановану і підготовлену операцію ворога, – приєднується до розмови Максим, двадцятивосьмирічний контрактник.

Півгодини тому з нього дістали черговий осколок, що лежить поруч на марлевій пов'язці. Хлопець говорить понад зусилля – дається взнаки наркоз. Та мовчати не може, адже на його очах убили командира батальйону.

– Ми йшли разом із Яковом. Він

за БТРом, що попереду, я – за другим. Комбат майор С. ішов поруч зі мною, підбадьорюючи нас власним прикладом. Та його настигла куля снайпера. Не врятував і бронік, який прошило наскрізь. Отаким він, четвертий рівень захисту. Тоді під час бою загинули 2 чоловіки, 43 – отримали поранення, – із жалем констатує Максим. – У нас СВД калібру 7,62 міліметра, а в бойовиків снайперська зброя нового покоління. Її калібр – 12,7 і 14,5 міліметра. У нас такої на озброєнні немає.

Василь Яловенко

Начальник травматологічного відділення Військово-медичного клінічного центру професійної патології особового складу Збройних Сил України підполковник медичної служби Василь Яловенко проводить по декілька операцій щодня. Військовий хірург переконаний, що лікарі – це теж воїни, але на іншому полі бою. Вони повинні мати ті ж сміливість і мужність, коли необхідно миттєво прийняти рішення, від якого залежатиме життя людини.

– Характер і тяжкість поранень суттєво відрізняються. Особливо змінились мінно-вибухові травми. Сьогодні використовують інші матеріали, із яких виготовляють міни, інше начиння. Тому й дія більш травмуюча, – пояснює Василь Анатолійович. – Характер рани напряму залежить від зброї країни виробника. Теперішні осколки більш дрібні та підступні. Іноді плоть відриває від людини просто шматками, як це сталося у Максима. У нього зі стегна вилучили осколок.

Проте оперують тут і більш складних поранених. Операції відбуваються під оперативним контролем електронно-оптичного перетворювача. Прилад забезпечує візуальний супровід втручання, зменшуючи його тривалість та шкоду організму. Його придбав один зі спонсорів, який побажав залишитись невідомим.

В Едуарда – складне вогнепальне поранення стоти. Для його одужання використовується вакуумна система програмного лікування ран від'ємним тиском. Завдяки такій вакуумній системі термін одужання пацієнта зменшується в рази. Цю систему також надали небайдужі.

Та про ефективність бронезильтів навіть вищого рівня захисту в таких умовах говорити важко. Адже терористи стріляють зі снайперських кулеметів «Корд» і з пересувних зенітних установок, калібр яких 14,5 міліметра, виробництва Росії. Вони взагалі призначені для боротьби з повітряними цілями. Напевно, їх жоден бронезильт не витримає.

Нещодавно Максима відвідали батьки та дружина Леся зі старшою донькою Іванною, що додало пораненому бійцеві сил перемати фізичний біль. Щодо психологічного – надія лише на час.

Після одужання хлопці прагнуть повернутись і завершити розпочату справу, звільнивши Україну від погані. Хоча для цього, вважають, одних їхніх зусиль замало. Бійці чекають на професійні політичні рішення та накази. Лишень уявляють собі: вони сім разів «брали» гору Карачун і телевежу у Слов'янську – і сім разів залишали їх... «Чому?» – виникає цілком зрозуміле запитання. «За наказом!» – така ж зрозуміла відповідь.

– А ще негайно треба перекрити кордон із Росією, – вважає Максим, – адже його «напівпрозорість» – це, насамперед, зброя, техніка та бойовики від їхньої матері Росії. Від цього залежить життя наших хлопців, доля нашої країни. Від цього залежить і життя мого брата-близнюка, який зараз там, а я через поранення тут. А ми ніколи до цього не розлучались.

БОЙОВИКИ МАЮТЬ ВІДПОВІСТІ

– Бойовики мають відповісти за вбитих товаришів. За те, у що вони перетворили Слов'янськ і весь схід України, – так вважають Едуард і Андрій, яким пощастило вижити під час цинічного наскоку бандитів неподалік Волновахи. Відео, яке показали всі телевізійні канали, не залишило байдужим нікого. А четвер, 22 травня 2014 року, – одна з найтрагічніших сторінок АТО. Тоді загинуло 17 українських солдатів, 32 – отримали поранення.

Сорокап'ятирічний Едуард має трьох дітей. Сьогодні, після змін у законодавстві, він не підлягає мобілізації. А до цього, 11 квітня, чоловік як резервіст отримав мобіліза-

ДОВІДКА «ВУ»

«Корд» (рос.: Ковровские ОРУжейники Дегтяревы) – крупнокаліберний кулемет під патрон 12,7x108 мм. Призначений для боротьби з легкоброньованими цілями й вогневидами засобами, знищення живої сили противника на дальності до 1500-2000 м та ураження повітряних цілей на похилій дальності до 1500 м.

Пересувна зенітна установка

Різновид кулеметно-гарматної автоматичної зброї. Включає в себе малокаліберну автоматичну гармату або кулемет з двома стволами, установлені на загальній основі й оснащені загальними механізмами наведення та прицільними пристроями. Різновид зброї для виконання завдань протиповітряної оборони від повітряних цілей на малій висоті. Може встановлюватись на джипах, вантажних автомобілях або транспортуватись причепом.

ційне повідомлення і прибув до військкомату. Спочатку його відправили додому, сказавши, що тих, кому за сорок, до армії не призиватимуть. Та наступного дня телефоном уже спантеличеного Едуарда знову викликали з речами. І знову

Едуард: «Нас готували до відбиття потенційної агресії Росії...»

незрозуміле вагання офіцера з військкомату. Потім стрімка медкомісія – «придатний». Недовгий шлях до частини. Вдягнули, взули, призначили на посаду командира відділення.

Повідомити про те, що сталося, чоловік вважає за потрібне, адже іншим його розповідь, можливо, врятує життя.

– Нас готували до відбиття потенційної агресії Росії, яка скупчила війська біля кордону, нібито

для проведення навчань, – розповідає Едуард. – Тож коли 19 травня, після здійснення чергового маршу, прибули до Волновахи і нас зустріли місцеві жителі погрозами та пікетуванням, ми були, м'яко кажучи, здивовані.

– Наш блокпост мав розташуватись між селами Благодатне й Ольгинка, – приєднується до розмови командир БМП Андрій, – але близько 150 місцевих, серед яких більшість – жінки й діти, заблокували техніку й перешкоджали нам розпочати облаштування. Вони вимагали залишити район і навіть погрожували. Командир бригади разом із комбатом почали перемовини. Та безрезультатно! Тож техніку ми загнали на один бік дороги, зброю склали до однієї з БМП – саме таких наших дій категорично вимагали місцеві. Інакше вони погрожували пригнати ще більше дітей і жінок, які лягатимуть під бойові машини. Задля уникнення загострення ситуації командування погодилося на такі вимоги. Зі зброєю залишилися лише ті, хто охороняв розташування: удень – 12 чоловік, уночі – 15.

– Спроби переконати місцевих, що ми тут для їхнього ж захисту, результату не дали. Хоча деякі жителі зрозуміли нас, після чого допомагали з водою та харчами, – додає Едуард.

Наступного дня все повторилось. Після чергового провального спілкування з місцевими комбриг відбув до штабу АТО. А надвечір звідти привезли генератор, «колочку» та інше інженерне облад-

нання для захисту блокпосту. Зранку військовослужбовці мали його облаштувати. Але...

— О третій ночі ми завершили патрулювання з охорони нашого розташування, — згадує Андрій. — Нас змінили хлопці з іншого відділення. Ми пішли відпочивати у палатку. А близько п'ятої ранку відбувся підступний напад бандитів. Аналізуючи ті події тепер, стає зрозуміло: усе відбувалося за цинічним планом ворога. Та найбільше боляче за місцевих, яких використали як зброю проти нас, передбачаючи, що ми не підемо проти своїх же людей.

Терористи підїхали на джипі та чотирьох інкасаторських броньованих автомобілях, викрадених у Донецьку чи Слов'янську. А до того снайпери із бандугруповання зайняли вигідне положення з правого боку нашої позиції. Наскок відбувся миттєво. Спочатку прицільного удару зазнали чатові. Снайпери стріляли по них, не шкодуючи куль. Майже одночасно підїхала решта бандитів. Ось тоді і почався справжній зухвалий розстріл. Терористи стріляли з автоматів, гранатометів, закидали військових гранатами. Із якимось дивним, аж надто російським акцентом луна-

Те жорстоке зіткнення Андрій пам'ятає до останньої хвилини.

ли вигуки: «За Данецьку Народну Республіку!» Наші солдати, вибігаючи з наметів, одразу опинялись під шквальним вогнем. І хоча бій тривав усього декілька хвилин, хлопці встигли гідно відповісти бандитам: лави терористів поріділи — були і вбиті, і поранені, а ще вдалось знищити одну з інкасаторських машин.

Те жорстоке зіткнення Андрій пам'ятає до останньої хвилини. Він стріляв, незважаючи на поранення в одну, потім у другу руку. І лише після того, як третя куля влучила в плече, зрозумів: більше стріляти не може! «Ну что навоевался, сука?» — із залізними нотками в голосі, ударивши ногою по закривавленому тілу бійця, тріумфувала погань. На глибоке переконання Андрія, це були професійні бойовики-найманці.

Терористи не добивали солдатів зі зброї — неабияке задоволення вони отримували від того, що били їх ногами та прикладами, вигукуючи при цьому образливі слова. Серед українських поранених вони шукали живого механіка-водія, щоб захопити БМП, та не знайшли. Тож закидавши гранатами українську військову техніку та забравши своїх поранених і вбитих, вони залишили місце злочину.

Українські ж бійці, знесилені та поранені, почали допомагати один одному зупиняти кровотечу, перев'язувати рани. Не маючи рації, розраховувати на допомогу вони аж ніяк не могли. Тож ті, хто міг, пересилоючи біль, доповзли до дороги. Там їх і підібрав один із місцевих жителів, після чого відвіз до районної лікарні у Волноваху. До місця недавнього бою прибули карети швидкої, надійшло підкріплення.

У лікарні до хлопців поставились зі співчуттям, надали першу медичну допомогу. Для особливо складних випадків викликали лікарів із Донецька. Увечері поранених доправили до Військово-медичного клінічного центру у Харкові. А вже потім до Києва й Ірпеня.

У зраду серед своїх хлопці не вірять. Але всі як один стверджують, що саме через місцевих вони не розгорнулись так, як того потребували час й обставини. Відтак цим скористались терористи, цинічно влаштувавши розстріл українських військових.

— З командування зрадити ніхто не міг, — переконаний Андрій. — Однак те, що сепаратистам повідомили і про місце, і про порядок нашого розташування, — факт.

Андрій одужує й зовсім скоро зможе повернутись до строю. А в тому, що це зробити потрібно, чоловік знає точно, адже за скоєні злочини бойовики мають відповісти!

Володимир КОСЕНКО,
Родіон ЯКИМЕНКО

Андрій Кіх

— Серед поранень — переважно вогнепальні та мінно-вибухові травми. Відновлення й реабілітація воїнів тривають у плановому режимі, — запевнив начальник Військово-медичного центру професійної патології особового складу Збройних Сил України підполковник медичної служби Андрій Кіх. Увагою та опікою огортають воїнів не лише лікарі, медичні сестри, рідні, близькі, а й незнайомі прості люди, які надають волонтерську допомогу для прискорення їхнього одужання та повернення до нормального життя.

— У тому, що допомога потрібна, переконувати нікого не доводиться, — розповідає Андрій Юрійович. — Адже військовослужбовці доставлені з поля бою, у чім були. Тому потребують навіть звичайних побутових речей, як-то капці, спортивний одяг чи зубна щітка. Все це доставляють до медичного закладу небайдужі українці — жителі Ірпеня, міст і сіл, що розташовані поруч. Суттєву допомогу надають і деякі підприємства Київської області. Працівники Гостомельського складової передали 100 комплектів білизни.

Відвідав поранених й Олег Ляшко. Народний депутат України вручив їм конверти із особистою матеріальною допомогою у розмірі 600 гривень, передав закладу бензиновий генератор на 5 кВт, продукти, ішкарпетки. Обіцяв також допомогти із медичним обладнанням.

Залишається сподіватися, що й інші народні обранці проявлять свою громадянську позицію і реально допоможуть тим, хто став на захист Батьківщини.

СЛОВ'ЯНСЬК: СВІДЧЕННЯ ОЧЕВИДИЦІ

Неоголошена війна на сході нашої держави щодня є топ-темою провідних засобів масової інформації світу. Та особливий інтерес до неї виявляють журналісти Росії. Причини – цілком зрозумілі: викривлення подій, брехня, підступність. Про таких горе-писак говорять:

*«Некоторые люди лишены дара
видеть правду.
Но зато какой искренностью
дышит их ложь!»*

Під таким кутом подаючи інформацію, російські квазі-журналісти перетворились на рупор терористів. Вони першими дізнаються про точки, звідки будуть убивати українських військових. Live News стояв за спинами убивць шести солдат 95-ї аеромобільної бригади, яка потрапила в засідку. І це не перший випадок, коли приціли телевізійної камери російського журналіста та зброї терориста працюють синхронно.

Весь цей пропагандистський продукт, поданий під соусом ненависті до всього українського, щодня споживають мільйони телеглядачів і користувачів веб-ресурсів. Частина з них свято вірить у те, що зовсім не бойовики, а українські військові розстрілюють будинки та мирних жителів східних міст, грабують і

Раніше ніхто з місцевих не вірив, що Слов'янськ захоплений терористами. Сьогодні ми знаємо точно, що тут – їхня база. Місто оточено українськими військами. Оточення – це голосно сказано, тому що сюди невідомо якими стежками прибувають нові бойовики й зброя, звідси ж вони відбувають захоплювати інші міста.

За весь час облоги я пригадую не більше трьох активних фаз. Тобто, коли українська армія дійсно вела ініціативний бій з терористами. До речі, коли це ініціатива наших силовиків, ми знаємо точно – не працює мобільний зв'язок. Влада, маючи важелі впливу, його відключає. Якщо ж мобілка працює, а стрілянина й вибухи все-таки лунають, це значить, що бойовики обстрілюють блокпости української армії. І від того стає нестерпно боляче й страшно, адже стріляти у відповідь наші не можуть – ті гади – терористи щораз ведуть стрілянину із житлових будинків.

Так звана ДНР усе більше себе дискредитує. Машини „віджимають”, із квартир виселяють (влаштовують там мінометні гнізда), на товари – дефіцит, на пересування – обмеження. У так званий ДНР підтримки серед населення – нуль. Людей, які бажають воювати з українською „хунтою”, немає взагалі. Особисто я таких не знаю.

Нещодавно бойовики „віджали” у наших „Нону”. З неї стріляли по горі Карачун і комбикормовому заводу, де розташовані блокпости українських силовиків. Після обіду чотири чи п'ять вибухів прогрімали десь поруч. Було чути шум і галас. Телефон працював, значить це не АТО. Виявилося, що стріляли в будинок, де живе мій дядько.

Наступного дня крупинка за крупинкою я почала збирати інформацію про подію і ось про що довідалася. Бойовики прийшли у двір біля дитячого садка й почали стріляти з міномета у бік „Монголії”. Нібито у відповідь через годину зі сторони вокзалу (вулиця Володарського) пролунав постріл у житловий будинок. Така ж історія повторилася з педуніверситетом. Люди говорили, що „Нона” стояла просто в них під вікнами. Усі це бачили, але фотографувати боялися, тому що за зйомку тут можуть убити. Російські ЗМІ це все подали, як обстріл українськими військовими з гори Карачун

житлового мікрорайону Артема.

Але ж будинок № 21 по вулиці Батюка, у який влучили, не перебуває на лінії вогню з Карачуном. Мій знайомий живе поруч, раніше служив в армії, він відразу сказав, що про обстріл з Карачуна не може бути й мови. Та навіть не це головне, а те, що за всім цим інсценуванням з маневрами „Нони” спостерігало багато свідків. І жодні проплачені пліткарі не змогли переконати людей, що стріляли наші українські воїни.

Ідея Стрелкова-Гірка полягала в тому, що місцеві мешканці мали б обуритися й бігти на передову, а жінки з плакатами проганяти українських військових із Карачуна. Але вийшло не так. Люди масово побігли з міста. Це свідчення того, що так званий ДНР ніхто не вірить. Армія тут стоїть давно, по будинках ніколи не стріляла і раптом після заклику про „мобілізацію в ДНР” почала палити? Через день така ж історія трапилася з 13-ю школою та ринком. Школа знаходиться ще далі від Карачуна. Люди від таких подій побігли з міста ще швидше.

„Нону”, що їздить кругом і все обстрілює, не бачив хіба що ледачий. З ладу її вивели якісь партизани за допомогою саморобного вибухового пристрою. Тоді терористи поставили її на трейлер і возили містом під тентом. Привезуть, постріляють і швиденько тікають. Там, куди влучала „Нона”, чітко за сценарієм відразу з'являлося російське ТБ і знімало все, що йому потрібно. Роль зі словами виконувала комуністка, яка з'являлася разом із журналістами „дружньої” нам країни і, дочекавшись, коли налаштують на неї камери, починала репетувати про геноцид росіян у Слов'янську.

За кілька днів бойовики обстріляли всі райони. Причому мітили в навчальні заклади й лікарні, імітуючи „безжальні дії українських карателів”.

Напрошується питання: то чому ж ті „карателі” не карають мирне населення там, де вони стоять? Наприклад, в Ізюмі за 40 кілометрів від Слов'янська. Там живуть інші люди? Відповідь проста: народ – не дурний. Він усе бачить, усе розуміє. І ця так звана ДНР нікому не потрібна. Тож нехай забираються геть російські диверсанти разом зі своїми мінометами та настановами, як нам, українцям, жити на своїй землі».

Підготував Сергій БАСАРАБ

викрадають людей, прикриваються стариками та дітьми...

Та ми маємо справжніх свідків тих подій. Не замовних, які театрално здійснюють галас перед російськими камерами, а тих, хто може повідати реальну картину того, що відбувається. З однією такою мешканкою буремного Слов'янська поспілкувався в соціальних мережах наш кореспондент.

«Це дуже складно описати. Букви на моніторі не переконують тих, хто не хоче вірити в правдивість моїх слів. Але я спробую за допомогою деяких прикладів і логіки подій дещо пояснити.

Антитерористична операція в Слов'янську триває вже багато днів. Скільки точно – не пам'ятаю. Бо навіть не можу згадати, який сьогодні день. Час тягнеться нескінченно.

Гібридна

У селі Довгеньке Ізюмського району, неподалік від табору АТО, — свіжі могили. Ні, не учасників нинішнього протистояння в Донбасі. Нещодавно тут перепоховали знайдені залишки радянських солдатів, загиблих під час Другої світової в ході Харківської операції. Тоді полягло 800 тис. червоноармійців і 200 тис. німців.

Сьогодні тут розгортається нова битва — битва між росіянами та... фашистами. Тільки в ролі «фашистів», за словами російської пропаганди, виступають українські військові, які проводять «каральну операцію» проти «росіян» — донецьких і луганських «ополченців».

Нахабство, цинізм, брехня на весь світ — Росія не гребує нічим, аби наситити своє імперське «брюхо», аби загребти більше чужих земельок своїми волохатими та брудними лапами.

З часу окупації Криму, що так само проводилася під брехливими гаслами пригнічення російськомовного населення, московські інформаційні монстри досягли апофеозу: до зубів озброєні диверсанти та терористи, які викрадають і катують людей, мародерствують, залякують мирне населення — герої, українські ж воїни, які законно зі зброєю в руках захищають свій народ і територіальну цілісність своєї Батьківщини, — злочинці. Аби якось зв'язати цей штучно створений світ з реальністю, російське керівництво навіть вдалося до порушення кримінальної справи проти української армії. Можна було б усе пояснити шизофренією тамтешніх керманичів, якби не один вирішальний аспект: прямим наслідком народженої ними віртуальності стали реальні смерті людей. За офіційними даними, за час протистояння з українського боку загинуло понад 150 військовослужбовців. Кількість убитих сепаратистів точно невідома — ідеться приблизно про тисячу осіб.

Найбільшого ж болю завдає те, що гинуть мирні мешканці. За даними Міністерства охорони здоров'я, у морги Донецької й Луганської областей надійшли 14 дітей, 9 жінок, близько 200 чоловіків...

На цьому фоні стає зрозуміло: анексувавши Крим, дестабілізуючи Донеччину та Луганщину, Володимир Путін зовсім не прорахувався — він висунув нові методи ведення війни.

Під час зустрічі з провідними військовими та цивільними виданнями глава оборонного відомства України генерал-полковник Михайло Коваль зазначив: «Агресія проти нашої країни та методи, якими вона здійснюється, форми відповіді на неї світового співтовариства свідчать про появу нового типу війни. На глобальному рівні факт агресії Російської Федерації проти нас та анексія нашої території означають, що вибудована система світових важелів і противаг раптом застаріла й виявилася неефективною. Це можна порівняти з величезним тектонічним зсувом. Він призво-

ВІЙНА

Вишколені, добре озброєні та екіповані російські вояки, яких впритул не бачить Кремлівська влада

дить до землетрусів, цунамі, а коли всі вирішать, що найгірше позаду, почнеться непомітна, проте невблаганна зміна клімату, обрисів континентів тощо. Щось схоже відбувається і в геополітиці.

З нізвідки у Криму з'явилася прихована армія. Військові без жодних розпізнавальних знаків були добре підготовлені до розпалювання заворушень. Ці солдати не керувалися ніякими законами і конвенціями. У такий спосіб були створені свого роду гібриди солдатів і терористів...

Змінюється архітектура європейської та євроатлантичної безпеки, руйнуються основні засади світового устрою, не спрацьовують принципи міжнародного права. Саме зараз формується новий світовий порядок. Яким буде наше місце в ньому, залежить лише від нас».

Оцінюючи характер дій Москви проти України, вітчизняні та міжнародні експерти визначилися: росіяни вдалися до гібридної війни, яка уявляє собою комплекс дій, спланований російськими спецслужбами, що реалізуються за допомогою місцевих агентів впливу, проросійських сепаратистів і кадрових диверсантів російських військ та ФСБ. Їх мета – дестабілізація політичної ситуації в Україні після Єврореволюції, провокування міжетнічних, міжрегіональних конфліктів і посилення сепаратистських настроїв. При цьому ці диверсійні дії є складовою більш широкої, на геополітичному рівні, атаки на Українську державність, частинами якої, у свою чергу, є й інформаційна війна та пряма військова агресія (окупація Росією АР Крим).

Пам'ятаючи, що погляд з боку завжди об'єктивніший, візьмемо до уваги оцінку подій в Україні міжнародними експертами.

Пряма мова

В'ячеслав Білоус, перший заступник голови Співки офіцерів України, народний депутат 2-го скликання, полковник запасу

«Протистояння на Донбасі – це продовження кримської авантюри. Воно спровоковане й управляється тими ж самими технологіями. Однак цього разу їхній сценарій не спрацював. Замовнику, Російській Федерації, не потрібний депресивний регіон, який слід дотувати ще більш ніж Крим. Отож північний сусід не створюватиме ще одну сіру зону у своєму складі, а намагатиметься добитися проголошення невизнаного державного новоутворення на кшталт Придністров'я. Воно потрібне, аби відлякувати європейців від співпраці з Україною, перешкодити підписанню нами економічного пакету з ЄС, а в перспективі – стати його повноправним членом. Позаяк сильна демократична Україна – пряма загроза режиму Путіна.

Аби стабілізувати ситуацію на сході, слід ввести військовий стан. Більш того, переконаний: на Донеччині та Луганщині це слід було зробити ще до президентських виборів. Законодавство це дозволяло. Натомість у більшості районів вибори було зірвано, і терористи отримали час для посилення свого впливу. Отож нині для досягнення миру слід запровадити військовий стан, надійно перекрити кордон і розпочати переговорний процес з Росією за участю Європейського Союзу».

Так, The Washington Post, аналізуючи анексію Кримського півострова, зазначила: «Перед тим, як Путін вторгся в Грузію в серпні 2008 року, він витратив багато місяців на розміщення традиційного військового обладнання. Однак тепер він більше не пов'язаний рамками війни в національних масштабах. Багато років конфронтації із сепаратистами, бойовиками та терористами серйозно змінили його задуми. По-перше, з нізвідки у Криму з'явилася прихована армія. Військові без жодних розпізнавальних знаків були добре підготовлені до розпалювання заворушень. Ці солдати (до яких, як неодноразово заявляла Москва, вона не мала жодного відношення, щоправда, пізніше все ж визнала зворотне) не керувалися ніякими законами і конвенціями. У такий спосіб були створені свого роду гібриди солдатів і терористів: приховані особи, таємне командування й управління і таємні накази, безсумнівно, спрямовувалися на досягнення державних інтересів...»

Спровокувавши другий етап гібридної війни на Донбасі, Кремль значно розширив інструменти протидії. Зокрема, офіційна Москва активно використовує фінансові ринки. Західні ЗМІ зазначають, що «маючи власну мережу, оцінювану, за деякими даними, у десятки мільярдів, Путін добре розуміє, як працює фінансова сила. Багатство Росії дозволило йому укласти „партнерські відносини“, засновані на взаємній фінансовій вигоді, і Путін спирається на ці зв'язки». Газ та нафта – ось чи не найбільш ефективні російські «ударні» потуги. Західна Європа, яка солідаризувалася у підтримці України, не поспішає вводити економічні санкції «третьої хвилі» проти стратегічно важливих галузей Російської Федерації. Чому? Європейці не приховують: ці санкції бумерангом ударять і по їхніх країнах.

Загострення фінансова складова набула у сфері військово-економічної співпраці. Яскравий приклад: одна з основних країн-союзників – Франція – збирається здійснити поставку універсальних десантних кораблів типу «Містраль» Росії, незважаючи навіть на невдоволення США та інших країн-партнерів. У такий спосіб за умов гібридної війни економіка майже на рівних конкурує з геополітикою. Не секрет, що Росія розглядає розширення і наближення НАТО як ворожі дії. За допомогою підконтрольних ЗМІ вона тривалі роки формувала в Україні відповідну народну думку. Зараз, до речі, ситуація та ж сама, але значно гостріша. Росія намагається створити між собою й НАТО буферну зону. Хоч маленьку, хоч із депресивними територіями «сірої зони». Найкращим варіантом для Кремля є, аби Україна залишилася

Росія до війни готувалася дуже довго і ретельно.

позаблоковою та без міжнародних гарантій безпеки. Якщо ж це не спрацює, то існує та вже наполегливо реалізується «план Б», згідно з яким за допомогою самопроголошених ДНР та ЛНР передбачається створити з частини нашої території державне новоутворення між Україною і Росією.

На цю ідею потужно працює ще одна важлива складова гібридної війни – інформаційна. Якщо її назвати просто пропагандою, це стане очевидним применшенням.

Принципи кібератаки вдосконалено у відповідності з новими цілями: розпалити ненависть до влади і забезпечити безперешкодний потік дезінформації, котра провіщає нову війну з «фашистами». Нова реальність, створена Кремлем, розігрується на сотні фронтів і публікується в соціальних мережах. Це трансляція «доказів» про утиски, переслідування, страх і фізичне знищення російськомовного населення. Подібна тактика створює хаос, однак хаос керований.

– Звернімо увагу на риторику офіційних спікерів Росії. Усі вони, не добираючи слів, характеризують наші дії як «геноцид», «вбивства мирних мешканців» тощо, – коментує інформаційні атаки північного сусіда глава оборонного відомства України генерал-полковник Михайло Коваль. – Для них ці штампи є звичними, адже їхні анти-

терористичні операції зводяться до вбивств із особливою жорстокістю. Нещодавно в Росії провели чотири такі операції. Жодного полоненого. Терористів ліквідовано – лаконічно рапортують їхні ЗМІ. У них штурм автомобіля перетворюється на килимове бомбардування, а взяття будинку – на глибинну стратегічну наступальну операцію. Тому й у світі їм не вірять, адже звинувачувати – це одне, а підтвердити свої звинувачення – зовсім інше.

Система інформаційної безпеки України,

як кажуть, на марші, навчається адекватно відповідати на загрози північного сусіда. Останній приклад успішної протидії – зрив планів російських пропагандистів оголосити кандидата в

Бойовики прориваються з території Росії і ведуть на сході України «гібридну війну», прикриваючись мирним населенням. Це широкомасштабна війна, яка координується і фінансується з Росії.

Президента України Дмитра Яроша лідером при підрахунку голосів виборців. Фахівці Служби безпеки України та Центральної виборчої комісії виявили і завчасно знешкодили вірусну закладку, що була впроваджена в електронну систему обробки даних. У такий спосіб Москва вкотре намагалася створити нову реальність – оголосити лідером голосування з рейтингом 37 % кандидата Дмитра Яроша. Однак російські фахівці потрапили в халепу. Вочевидь, не будучи поінформованими про зрив диверсії, російський телеканал ОРТ поспішив оприлюднити провокацію та прокоментував у своєму сюжеті саме той результат, який

повинен був згенерувати вірус на сайті ЦВК. Чим насмішив увесь цивілізований світ.

І, нарешті, вирішальною складовою війни нового типу, розв'язаної Кремлем, безумовно, залишається силове протистояння. Україна першою з воюючих країн у новому столітті зіткнулася з масштабною діяльністю парамілітаристських угруповань. Йдеться про зрощення груп озброєних бойовиків у сучасні, добре оснащені формування, що складаються з російських диверсантів, озброєних найманців та українських громадян, які піддалися російському промиванню мізків та стали прибічниками сепаратистів.

– Бойовики прориваються з території Росії і ведуть на сході «гібридну війну», прикриваючись мирним населенням. Це широкомасштабна війна, яка координується і фінансується з Росії, – таку оцінку подіям на Донбасі дав секретар Ради національної безпеки і оборони Андрій Парубій.

Офіційна Москва, зі свого боку, за найменшого приводу відхрещується від присутності у зоні конфлікту в Україні своїх військових «спеців», мовляв, там воює «повстале українське населення», а якщо й трапляються російські громадяни, то вони там за власною волею. Але шила в мішку не сховаєш. З'являється все більше фактів, що проливають світло на реальну ситуацію. Росія до цієї війни готувалася дуже довго і ретельно. Готувалася російська армія та спецпризначенці.

Прямим доказом розпалювання «суто внутрішнього» конфлікту є насичення регіону зброєю російського виробництва. Проросійські пропагандистські рупори переконують: натхнені своєю місією «ополченці» буквально на марші оволодівають навичками ведення бою. При цьому сором'язливо замовчують, що на їхньому озброєнні – АК-100, кулемети «Печеніг», снайперські гвинтівки, АГС, міномети, крупнокаліберні кулемети НСВ – 12,7 «Утес», гранати РГН із детонатором УДЗ («ударно-дистанційний запал») та ПЗРК російського виробництва. А нещодавнє враження українського транспортника Ан-30 над Слов'янськом засвідчило, що терористи отримали ще й найсучасніший переносний зенітно-ракетний комплекс «Верба». До речі, у російській армії його прийнято на озброєння кілька тижнів тому. Звідки такий комплекс в екстремістів? Звичайно, придбали у найближчих магазинах мисливської та стрілецької зброї, як наполягає президент РФ Володимир Путін. Натомість зафіксовані на відео та фото численні факти затримки транспорту з боку російського кордону, переповненого зброєю та вибухівкою, офіційна Москва демонстративно не помічає. У той же час несанкціо-

новані проникнення в Україну бойовиків зі зброєю, у тому числі чеченців, дійшли до епітажних явищ типу появи на території держави джипу «слюнобрызжущего» російського політика Жириновського...

Учасники АТО докладають усіх зусиль, аби не допустити жертв з боку мирного населення. Героїчний приклад екіпажу збитого терористами Ан-30, який вивів машину подалі від міста, аби запобігти його падінню на житловий квартал, ще одне тому підтвердження. Це сильно контрастує з тактикою російських військових: використовувати мирне населення у якості живого щита. «Нехай спробує хтось із числа українських військових стріляти у своїх людей, за якими ми стоятимемо позаду. Нехай вони спробують стріляти в жінок і дітей», – ці слова, кинуті Путіним під час прес-конференції, стали майже нормою бойового статусу російських диверсійних підрозділів. Блокування пересування українських військових колон за допомогою проплачених «мирних жителів», ведення бойовиками вогню із житлових будинків, облаштування мінометних позицій на території дитячих садків або поліклінік – ось зразки цієї російської високоефективної тактики, основні складові якої – цинізм і злочинне нехтування людським життям. Безумовно, такі «витівки» сепаратистів не можуть не викликати спротив мирних жителів. Зокрема, по телеканалах всього світу пройшов сюжет, як у Краматорську кілька місцевих жінок спробували вигнати зі свого району бандитів, аби ті не провокували зіткнення з українськими військовими, прикриваючись при цьому жінками та дітьми.

Сама по собі поява і неконтрольоване переміщення озброєних формувань, що не належать до конкретної держави, – нове і вкрай небезпечне явище не тільки для України, але й для Європи. Воно складає основу гібридної війни, яку для ясності можна без жодного перебільшення назвати тероризмом державного масштабу. Слід визнати, що Кремлю вдалося здійснити його експорт на територію України, а фактично – до Центральної та Східної Європи. Надзвичайний ризик у зв'язку з розмахом і поглибленням цього явища пов'язаний з можливістю його «саморозвитку», адже воно живиться здійснюваними анонімно злочинами, масштабним мародерством, відсутністю змоги адекватного протистояння з боку мирного населення. Це явище потенційно здатне викликати гуманітарну катастрофу з потоками біженців, що, власне, вже відбувається. Його наслідком є також хаотичне озброєння всіх довкола і таке саме безконтрольне повсюдне застосування зброї. І, нарешті, рисою гібридної війни є здатність груп бойовиків «розчинятися» серед мирного цивільного населення.

Пряма мова

**Дмитро Тимчук,
керівник групи
«Інформаційний спротив»,
підполковник запасу:**

«До розробки сценарію щодо дестабілізації ситуації на сході України безперечно була залучена мережа російських ФСБ і ГРУ, які до сьогодні активно працюють по лідерах сепаратистів, надаючи їм чіткі вказівки до подальших дій. Їх завдання незмінні – організувати масовий резонанс за рахунок місцевих жителів, виводити їх на вулиці. Інші напрямки роботи – координація дій терористичних угруповань у протистоянні силам АТО, організація саботажу співробітників місцевих відділень міліції тощо.

Однак загальна ситуація на Донбасі оптимізується. Завдяки економічним і військовим санкціям щодо Росії з боку США і ЄС, односторонньої підтримки України в ООН, ПАРЕ, ОБСЄ зараз ситуація для нас набагато сприятливіша, ніж під час вторгнення в Криму. Ми не знаємо, до якої межі піде Путін, проте ми добре бачимо, що в Кремлі немає чіткого плану. Сценарій весь час коригується. При цьому почерк ГРУ і ФСБ дуже відчутний. Але час грає на Україну: стягнуті до кордону російські війська поступово втрачають моральний і бойовий дух, сепаратистський «шабаш» на сході більш-менш контрольований СБУ та масова підтримка ідеї федералізації на півдні материкової України, на яку чекав Путін, відсутня. Вдалий, момент для відкритого військового вторгнення в Україну Росія упустила».

Як протистояти цьому агресивному явищу? Зрозуміло, що альтернативи планового та безкомпромісного винищення й витіснення груп терористів за межі кордону України нема. За цих умов надзвичайно важливо «закрити» кордон з Росією, адже небезпека може бути присутня тривалий час – до декількох років. Водночас для усунення загрози Україні потрібна допомога західних держав, передусім, у поставках новітнього озброєння та засобів розвідки. При цьому керівництво АТО твердо відстоює виважені дії спецгруп з ліквідації бойовиків. Адже за цих умов населення страждає менше. У міру просування углиб регіонів підрозділів ЗСУ, НГУ, МВС і СБУ поширюються зони впливу законної влади. Проте, у будь-якому разі без соціальних програм для регіону його лихоманитиме не менше двох років, як вважають фахівці у сфері ліквідації криз.

Руслан ТКАЧУК

У своїй новітній історії Україна переживає найважчі, найтрагічніші часи: на карту — за великим рахунком — поставлено її існування як незалежної держави. Ситуація нагадує ту, у якій на початку 20-х років минулого століття опинилася Українська Народна Республіка... Як так могло статися, що за якісь лічені тижні ми позбулися Криму? Чи не можемо слідом за ним утратити й інші регіони? Що потрібно зробити найближчим часом, аби зміцнити свою обороноздатність? На ці та інші злободенні питання відповідає Валентин Бадрак — директор Центру досліджень армії.

«План Путіна вторгнення в Україну був готовий ще восени 2009 року»

ВТОРГНЕННЯ В УКРАЇНУ

– **Щ**одо Криму, то Росія давно накинута на нього оком, вичікуючи слушного моменту, – переконаний експерт. – З перших днів перебування при владі Володимир Путін почав «приглядатися» до півострова. З втечею Віктора Януковича для нього настав deadline. Хоча, відверто кажучи, не було б цього чинника, то був би, мабуть, інший: Путін знайшов би причину для вторгнення. Про перші спроби Кремля «навести приціл» на Крим я написав у своїй книжці «Східна стратегія», яка була видана у 2011 році. Там чітко зазначив: план вторгнення Путіна був готовий ще восени 2009 року. Навіть довелося написати художній роман, бо інакше за часів Януковича таку книжку не видали б. До речі, той факт, що спецслужби РФ активно працювали в Україні з 2006 по 2010 роки (про що детально описано в романі), підтвердили фахівці всіх українських профільних відомств: Служби зовнішньої розвідки, Головного розвідувального управління МОУ та контррозвідки СБУ.

– **На які саме факти щодо зазіхань Володимира Путіна Ви тоді вказали?**

– Коротка квінтесенція книги була викладена у статті «Конкістадори у панцирі залізного», опублікованій у вересні 2009 року в «Дзеркалі тижня» у співавторстві з Володимиром Горбуліним, колишнім секретарем РНБОУ. Саме тоді досить звучно пролунав перший сигнал про небезпеку Україні з боку режиму Путіна, але, на жаль, він не був почутий... Не почули або не хотіли чути навіть не дивлячись на численні попередження. Наше з Володимиром Горбуліним інтерв'ю було, мабуть, самим відвертим і на сьогодні практично пророчим:

«Відтепер провокація російської сторони на території України і застосування військової сили може відбутися в будь-який момент, а Україна залишилася наодинці з долею. Це змушує й експертне середовище глянути на ситуацію з іншого боку...»

У новітній історії України завжди було прийнято вважати: головною компенсацією ядерного роззброєння України стали офіційно проголошені гарантії існування на карті світу держави Україна з боку Сполучених Штатів і Російської Федерації. Однак не

минуло й десятиріччя, як нізвідки виник проект «Тузла», який нагадав, що в міжнародній політиці не буває таких домовленостей, які хоч одного разу не переглядаються.

Ослаблена зсередини Україна давно здається легкою здобиччю для інших держав. Жорсткі заяви керівництва Румунії, озвучені територіальні претензії з боку Росії та її втручання у внутрішні справи України, наразі раптова і безпрецедентна відмова визнати існування української нації – це прямі наслідки всебічного ослаблення держави».

– **А коли б Україна сліпо йшла у фарватері російської політики?**

– Цього Путін і домагався, гаряче підтримуючи на виборах Януковича і навіть передчасно вітаючи його у 2004 році з перемогою в президентських перегонах. Неважко передбачити, що коли б Віктор Федорович залишився ще й на другий термін, то здав би Україну як незалежну державу.

Путін будь-що прагне відродити імперію, правда, не радянську, а російську. Без України йому цього ніколи не зробити. Це – аксіома. І він чудово її розуміє.

Чи «відкусять» у нас інший регіон? Це залежить в основному від нас, від того, як наші

Територіальні претензії з боку Росії та її втручання у внутрішні справи України – це прямі наслідки всебічного ослаблення нашої держави.

Путін будь-що прагне відродити імперію, правда, не радянську, а російську. Без України йому цього ніколи не зробити. Це – аксіома. І він чудово її розуміє.

Ліквідація останнього
Ту-22 у Полтаві.

політики відстоюватимуть національні інтереси. Наприклад, чи станемо членами Євросоюзу, Північноатлантичного блоку тощо.

– В українському суспільстві не відчували зовнішньої загрози. Хіба можна було б передбачити, що росіяни, які клялися нам у дружбі, вдадуться до агресії?

– Відповім дуже просто: потрібно знати історію наших відносин з Росією. Згадайте хоча б часи Української Народної Республіки. Довго вона проіснувала? Ні. А чому? Чий війська її знищили? Російські.

На жаль, слова «історія вчить тому, що нічому не вчить» стовідсотково підходять до політичного істеблішменту, який керував усі ці роки нашою країною.

У сьогоdnішньому світі ніхто і нікому, за рідким винятком, не погрожує збройним нападом. Проте кожна держава світу намагається мати якомога сильнішу армію і має її, якщо, звичайно, для цього є відповідні можливості.

Незважаючи на закінчення так званої хо-

лодної війни, ні США, ні Росія, ні Китай не дуже поспішають знищувати свої величезні військові арсенали. Коли я слухав виступи наших політиків, у тому числі і президентів, де вони хизувалися такими досягненнями, як ядерне роззброєння, «успіхами» утилізації сучасного озброєння, у мені закипала лють. Бо як в недалекому минулому людина військова добре розумів: завжди поважали, поважають і поважатимуть тих, хто здатен постояти за себе. А «перший дзвіночок» про можливе загострення стосунків з нашим північним сусідом пролунав 6 років тому, коли в одному зі своїх виступів пан Путін апелював до росіян, які живуть в Україні. Тоді він сказав, що їх налічується близько 20 мільйонів, погрішивши, звичайно, проти істини: їх значно менше, якщо вірити останньому перепису населення. А потім були внесені зміни до військової доктрини Російської Федерації, які дозволяли їй застосовувати військову силу для захисту інтересів російськомовного населення. Залишалося лише змоделювати якусь ситуацію, наприклад ігнорування інтересів росіян у тому ж Криму, що й сталося, і ввести армійські частини. Побойовань, що Україна чинитиме серйозний опір, у росіян не виникало: вони були прекрасно поінформовані про стан наших Збройних Сил, моральний дух тих військовиків, які служили на півострові. Гадаю, що коли б Україна не роззброювалась семимильними кроками весь цей час, то росіяни не були б такими нахабними. До того ж свою зловісну роль зіграв і той факт, що останніми роками Міністерство оборони України перебувало під контролем етнічних росіян, які, вочевидь, не випадково опинилися на цій посаді.

Я не можу збагнути, як могло так статись, що навіть після літа 2008 року, коли російські війська вторглися в Грузію, не було зроблено бодай якихось адекватних вис-

Цінвалі 2008 рік.
Російські війська
вторглися в Грузію.

ВТОРГНЕННЯ В УКРАЇНУ

новків. Таку байдужість інакше, як злочиновою, не назвати.

– **Але ж роззброюючись, наша країна здобула авторитет на міжнародній арені, довівши свою миролюбність...**

– Ніякого авторитету вона не здобула! Інакше б ті ж самі Сполучені Штати, які чи не найбільше були зацікавлені у здачі нашої ядерної зброї, у сьогодиншній ситуації не обмежувались би погрозами введення «третьої хвилі санкцій», а давно вже ввели б їх проти Росії. Це – як мінімум. А максимум – допомогли б сучасним озброєнням, якого нам так бракує. Не секрет, що більша частина нашого озброєння, військової техніки є морально і фізично застарілою, оскільки вони експлуатуються 25-30 років! Ми ж не спромоглися за всю історію Збройних Сил незалежної України придбати хоча б один новий танк чи літак останнього покоління. Найбільші досягнення – їх модернізація. Але ж скільки не модернізуй «Запорожця», він за своїми технічними характеристиками все одно не дотягне до «Мерседеса»... Як наслідок: близько 40 % літаків наших Повітряних Сил літають понад 30 років і їх ресурс вичерпаний або ж на грані.

– **Багато розмов точилося навколо розробки і запуску в серійне виробництво ракетного комплексу «Сапсан»...**

– Проте далі розмов справа не рушила. З різних причин. Хочу нагадати, що Україна успадкувала не лише десятки тисяч одиниць техніки й озброєння, а й величезний оборонно-промисловий комплекс, де працювали високопрофесійні фахівці, здатні створювати озброєння і техніку, які за своїми тактико-технічними характеристиками перевищували зарубіжні аналоги. Але за ті ж кілька десятиліть ми «утробили» і його, перепрофілювавши високотехнологічні підприємства, що спеціалізувалися на випуску тих же засобів зв'язку, на, скажімо, виробництво скороварок!

Але навіть за таких умов чимало підприємств – наперекір новоявленим реформаторам – зуміли не лише вижити, а й мають певні напрацювання. Наприклад, Київське конструкторське бюро «Луч» запустило в серійне виробництво цілу серію високоточної зброї. Але де вона, запитаєте ви? Пішла з молотка за кордон. Україна залишається досить серйозним гравцем на ринку продажу зброї, посідаючи в міжнародному рейтингу одне з провідних місць, але свою армію не оснащувала. Я не знаю жодної країни у світі, яка б заробляла на торгівлі зброєю мільярди, залишаючи свою армію голою та босою. Бюджети Міністерства оборони завжди становили приблизно стільки, скільки держава отримувала від реалізації продукції військового спрямування.

– **Розвинуті країни світу нині спроможні вести війни нового покоління. Чи готові до них ми?**

– Звісно, що ні. Адже таким війнам притаманне застосування найновіших зразків зброї, використання найсучасніших технологічних процесів: літаків-невидимок, роботів-саперів тощо. У США вже давно існує кібер-командування...

До останнього часу на потреби оборони Україна виділяла в межах 1 % від ВВП. Це найменше в Європі. Ті ж румуни, які є членами НАТО, витрачають майже у 2 рази більше. І це при тому, що Румунію аж ніяк не назвеш благополучною в плані економічного розвитку!

– **Що потрібно зробити для відновлення боєздатності армії і скільки часу це займе?**

– За приблизними підрахунками, тільки на переозброєння потрібно спрямовувати 600-700 мільйонів американських доларів щороку. Це той мінімум, який дозволить за 5-7 років змінити обличчя Українського війська.

Окрім коштів, дуже багато важать морально-професійні якості людей, які служать у силових структурах. Події на сході країни, коли на бік терористів переходили десятки працівників міліції, у тому числі й старші офіцери, спонукають до тривожних роздумів. Ми побачили, наскільки прогнили ці органи, наскільки девальвувалася у багатьох честь, совість.

Одне слово, проблем багато. І братись за їх вирішення потрібно вже сьогодні. Завтра може бути пізно...

Україна є серйозним гравцем на ринку продажу зброї, посідаючи у міжнародному рейтингу одне з провідних місць, але свою армію сучасною технікою не оснащувала.

Інтерв'ю вів Іван ЛІЦЦУК

ЗА ЗАКОНАМИ ОСОБЛИВОГО

Особливий період перевірів не лише патріотизм українців та їхню готовність стати на захист країни, а й здатність держави на законодавчому рівні захищати своїх захисників. Тема мобілізації та проведення Антитерористичної операції в східних областях України визначає актуальність соціальних гарантій учасникам АТО.

В умовах найзапеклішої інформаційної війни, аби запобігти брехливим провокаціям, деталізуємо найбільш актуальні зміни в законодавстві, що стосуються тих, хто сьогодні зі зброєю в руках захищає незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України.

Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення оборонно-мобілізаційних питань під час проведення мобілізації» та Указ Президента України «Про внесення змін до Положення про проходження громадянами України служби у військовому резерві Збройних Сил України» розширюють рівень соціального забезпечення військовослужбовців.

Студентам гарантується поновлення в навчальних закладах після демобілізації.

Військовослужбовцям, які проходять військову службу за призовом під час мобілізації на особливий період, грошове забезпечення виплачується в порядку та розмірах, установлених для осіб офіцерського складу, осіб рядового сержантського та старшинського складу, які проходять військову службу за контрактом.

Суттєво розширено перелік підстав звільнення з військової служби під час особливого періоду.

Під час проведення мобілізації:

а) жінки, які мають дитину (дітей) віком

ПЕРІОДУ

до 16 років, якщо вони не висловили бажання продовжувати військову службу;

б) за станом здоров'я – на підставі висновку (постанови) військово-лікарської комісії про непридатність до військової служби в мирний час, обмежену придатність у воєнний час, якщо вони не висловили бажання продовжувати військову службу;

в) у зв'язку з позбавленням військового звання в дисциплінарному порядку;

г) у зв'язку з обвинувальним вироком суду, що набрав законної сили, яким призначено покарання у виді позбавлення волі, обмеження волі або позбавлення військового звання;

д) через такі сімейні обставини або інші поважні причини:

– виховання матір'ю (батьком) – військовослужбовцем, яка (який) не перебуває у шлюбі, дитини або кількох дітей, які з нею (з ним) проживають, без батька (матері);

– утримання матір'ю (батьком) – військовослужбовцем, яка (який) не перебуває у шлюбі, повнолітньої дитини віком до 23 років, якщо вона (він) є інвалідом I чи II групи;

– необхідність постійного стороннього догляду за хворою дружиною (чоловіком), дитиною, що підтверджується відповідним медичним висновком медико-соціальної експертної комісії для осіб віком понад 18 років чи лікарсько-консультативної комісії для осіб до 18 років;

– наявність у військовослужбовця трьох і більше дітей;

е) у зв'язку з проведенням організаційних заходів у порядку, визначеному Генеральним штабом Збройних Сил України, за умови завершення виконання визначених завдань;

є) через службову невідповідність (осіб рядового складу) у разі невиконання службових обов'язків.

Під час воєнного стану:

а) які досягли граничного віку перебування військовозобов'язаних у запасі, якщо вони не висловили бажання продовжувати військову службу під час особливого періоду;

б) визнані за станом здоров'я непридатними до військової служби з виключенням з військового обліку;

в) у зв'язку з обвинувальним вироком суду, що набрав законної сили, яким призначено покарання у виді позбавлення волі, обмеження волі.

Після прийняття рішення про демобілізацію:

а) призвані на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, а також які вислужили встановлені строки строкової військової служби, військової служби за призовом осіб офіцер-

Військовослужбовцям, які захищали незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України, а також брали участь в Антитерористичній операції, надається статус учасника бойових дій.

За працівниками, призваними на військову службу за призовом під час мобілізації зберігаються місце роботи, посада і середній заробіток. Одночасно вони отримують грошове забезпечення як військовослужбовці.

ського складу, у строки, визначені рішенням Президента України;

б) у зв'язку із закінченням строку контракту, укладеного під час особливого періоду, та небажанням проходити військову службу за новим контрактом.

За працівниками, призваними на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, але не більше одного року, зберігаються місце роботи, посада і середній заробіток на підприємстві, в установі, організації, в яких вони працювали на час призову, незалежно від підпорядкування та форми власності. Одночасно вони отримують грошове забезпечення як військовослужбовці.

Громадянам України, які проходять військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, банками, фінансовими

установами надається відстрочка по виконанню зобов'язань за кредитними та іпотечними зобов'язаннями. Нарахування відсотків, штрафів, пені, інших обов'язкових платежів за такими зобов'язаннями припиняється до моменту їхньої демобілізації.

За підприємцями, які проходять військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, не припиняється державна реєстрація підприємницької діяльності фізичних осіб – підприємців. У випадку нездійснення ними підприємницької діяльності на час мобілізації, нарахування податків і зборів таким фізичним особам – підприємцям не здійснюється. Крім інших виплат, таким особам додатково нараховується мінімальна заробітна плата.

УДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА

Пенсіонерам із числа військовослужбовців та осіб, які отримують пенсію, у разі призову їх на військову службу під час мобілізації, на особливий період до Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань виплата пенсій на час такої служби не припиняється. Після звільнення зі служби цих осіб виплата їм пенсій здійснюється з урахуванням додаткової вислуги років на день їх демобілізації. Якщо новий розмір пенсії у цих осіб буде нижчим за розмір, який вони отримували в мирний час, виплата їм пенсії здійснюється у розмірі, який вони отримували на день призову на службу у зв'язку з мобілізацією.

Військовослужбовцям, призваним на військову службу за призовом у зв'язку з мобілізацією, виплата одноразової грошової допомоги здійснюється за період такої служби з дня їхнього зарахування на службу без урахування періоду попередньої військової служби, на якій вони перебували у мирний час, за винятком тих осіб, які при звільненні з військової служби в мирний час не набули права на отримання такої грошової допомоги.

Військовослужбовцям, які захищали незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України, а також брали участь в Антитерористичній операції, надається статус учасника бойових дій.

Батькам та неповнолітнім дітям, а також дітям-інвалідам з дитинства (незалежно від їхнього віку) військовослужбовців, які загинули чи померли або пропали безвісти в період проходження військової служби, державою виплачується одноразова грошова компенсація в розмірі суми державного страхування військовослужбовців з урахуванням коефіцієнта індексації грошових доходів.

Сім'ям і батькам військовослужбовців, які загинули (померли) під час проходження військової служби, надавати допомогу в проведенні поховання і компенсувати матері-

Громадянам України, які проходять військову службу за призовом під час мобілізації, надається відстрочка по кредитах та іпотеках, а нарахування відсотків, штрафів, пені припиняється до моменту їхньої демобілізації.

альні витрати на ритуальні послуги та спорудження надгробків у розмірі 500 гривень.

Передбачено право членів сімей військовослужбовців, осіб, звільнених з військової служби, інших осіб, які загинули (померли) внаслідок поранення, контузії або каліцтва, одержаних при захисті Батьківщини, на отримання пенсії у розмірі 70 % грошового забезпечення (заробітної плати) загиблого (померлого) годувальника на одного непрацездатного члена сім'ї.

Визначено розміри одноразової грошової допомоги у разі загибелі (смерті), інвалідності або часткової втрати працездатності без встановлення інвалідності військовослужбовців, військовозобов'язаних і резервістів, які призвані на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори чи для проходження служби у військовому резерві. У разі загибелі вона становитиме:

з 1 січня 2014 року – 609 тис. грн

з 1 липня 2014 року – 625 тис. грн

з 1 жовтня 2014 року – 650,5 тис. грн

За виконання особливо важливих завдань під час проходження служби (у відсотках посадового окладу за військовим званням і надбавки за вислугу років) військовослужбовцям, які залучаються Антитерористичним центром та його координаційними групами до проведення заходів щодо запобігання терористичним проявам та їх припинення, за період виконання ними спеціальних завдань, пов'язаних з антитерористичною діяльністю, передбачена надбавка – 100 %.

Володимир КОСЕНКО

ФІНАНСОВИЙ РЕСУРС БОЄГОТОВНОСТІ

З метою практичної реалізації політики прозорості та відкритості Міністерство оборони України відзвітувало перед суспільством про використання коштів за 2014 рік. Однак спочатку про довгоочікуване.

Учасникам антитерористичної операції на сході України призначена преміальна надбавка. Звичайно, наші хлопці воюють не за гроші – вони захищають суверенітет держави та мирне життя громадян. Однак не погодитися зі словами мера Києва Віталія Кличка важко: «Кращий бронезилет для військовослужбовця – соціальна захищеність його сім'ї та рідних!»

Як повідомив заступник директора Департаменту фінансів Міністерства оборони України Сергій Винник, нововведену премію затверджено 4 червня постановою Кабміну № 158, а кошти від Міністерства фінансів отримано і спрямовано до підрозділів, які беруть участь в АТО.

Військовослужбовець з найменш оплачуваною посадою «стрілець», який отримував 2700 грн, з надбавкою матиме 5700 грн, тобто вдвічі більше. Зарплата командира відділення десантного підрозділу зросте до 8200 грн.

Підвищення отримують усі військовослужбовці, не залежно від спеціальностей: командир підрозділу, медик, фінансист чи юрист, які віддані у розпорядження АТО, – згідно з наказом відповідного керівника. Як зазначається в постанові, преміювання здійснюється «за безпосередню участь в антитерористичних операціях, здійсненні заходів із забезпечення правопорядку на державному кордоні, відбиття збройного нападу на об'єкти, що охороняються військовослужбовцями, звільнення цих об'єктів у разі захоплення або спроби насильного заволодіння зброєю, бойовою та іншою технікою військовослужбовцям, починаючи з 1 травня 2014 року виплачується винагорода в розмірі 100 відсотків місячного грошового забезпечення та заробітної плати, але не менш ніж 3000 гривень, у розрахунку на місяць».

Водночас керівництво держави вживає заходів щодо підвищення боєготовності та боєздатності українського війська за всіма напрямками бойового та матеріально-технічного забезпечення. За словами Сергія Винника, якщо держбюджетом 2014 року на потреби армії було сплановано 15,6 млрд грн (0,99 % ВВП), то на виконання Закону України «Про

Заступник директора Департаменту фінансів Міністерства оборони України Сергій Винник:
«Фінансовий ресурс Міністерства оборони склав 12,1 млрд. грн (1,25% ВВП)».

затвердження Указу Президента України „Про часткову мобілізацію“ із резервного фонду додатково виділено ще 4,77 млрд грн. Таким чином, загальний фінансовий ресурс Міністерства оборони склав 20,1 млрд грн. (1,25 % ВВП). Це найбільший показник протягом останніх десяти років. Отримані асигнування використовуються виключно за призначенням.

Значна частина асигнувань з резервного фонду та фонду благодійної допомоги залишалася не використаною. Такий стан речей, за словами Сергія Винника, пояснюється низкою об'єктивних причин. Серед них: не затверджене державне оборонне замовлення на закупівлю та модернізацію новітніх видів озброєння на суму 1,1 млрд грн, тривалість процедур з проведення тендерів, недостатні виробничі потужності вітчизняних підприємств з вироблення бронезилетів, тривалий виробничий цикл ремонту озброєння та військової техніки. З огляду на те, що нині Міністерство оборони України розраховується тільки за фактом виконаних робіт і відвантаження майна й озброєння, кошти знаходяться на рахунках, але в готовності до перерахування за призначенням.

З низки питань, за інформацією

заступника директора Департаменту фінансів Міністерства оборони України, вдалося досягти значних зрушень. Зокрема, строк проведення тендерів у зв'язку з терміною необхідністю забезпечення поставок до зони проведення АТО скоротили з двох місяців до 20 діб. Розглядалася пропозиція й про два дні, однак вона виявилася нежиттєздатною. Уся продукція має бути якісною, сертифікованою та проведеною у законний спосіб. Відповідно на все потрібен час.

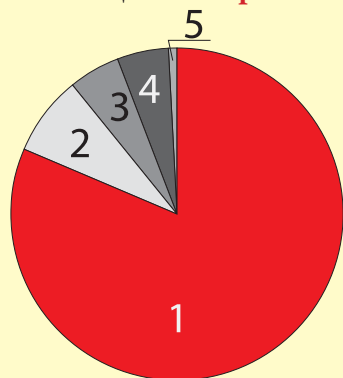
Найбільш резонансною проблемою забезпечення українських частин на сході країни стали бронезилети та кевларові шоломи. Як зазначив Сергій Винник, це сталося, передусім, через відсутність в оборонному відомстві досвіду щодо закупівлі цієї продукції.

– Це цілком новий для нас напрямок, – пояснив він. – Отож довелося починати все з «нуля»: від вивчення пропозицій на вітчизняному ринку до випробування відібраних виробів на стрільбищах. Усе це об'єктивно потребувало часу...

Однак нині, коли тендер відбувся, поставка бронезилетів значно прискориться. Уже до кінця червня бійці АТО отримають 17,5 тис. одиниць «Корсара» (нагадаємо: першочергова потреба для забезпечення військ бронезилетами, визначена Головним управлінням оборонного та мобілізаційного планування Генерального штабу Збройних Сил України, становить біля 25 тис. одиниць). Загалом проводиться постійний моніторинг заходів, що здійснюються для покращення рівня забезпечення армії озброєнням, військовою технікою, іншими матеріальними засобами. Міністерство оборони та Генеральний штаб ЗС України, зокрема, працюють над підвищенням захищеності вертольотів від переносних зенітних ракетних комплексів, насамперед, шляхом дообладнання їх новітніми станціями оптико-електронного придушення та комбінованими пристроями викиду перешкод вітчизняного виробництва. Нині всі вертольоти, задіяні в АТО, обладнані відповідними пристроями.

Для гарантованого забезпечення захисту інформації використовуються сучасна апаратура попе-

Таблиця 1. Використання коштів загального фонду в січні-червні 2014 року (станом на 12 червня)

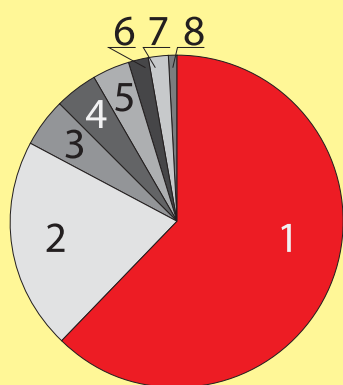
Отримано 6 469 млн грн (98,3 % плану) –
використано 5 229,9 млн грн за напрямками:

1	4102,6 млн грн	– грошове забезпечення та заробітна плата;
2	386,5 млн грн	– оплата комунальних послуг;
3	259,1 млн грн	– закупівля та ремонт озброєння та військової техніки;
4	249,3 млн грн	– продовольче забезпечення;
5	30,7 млн грн	– підготовка військ.

Залишок невикористаних коштів – 1 239,2 млн грн.

Таблиця 2. Використання коштів резервного фонду у 2014 році (станом на 12 червня)

Отримано 4771,7 млн грн – використано 643,5 млн грн за напрямками:

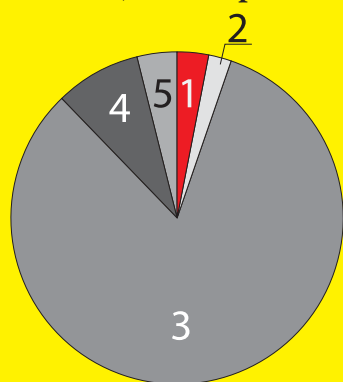

1	400,8 млн грн	– грошове забезпечення військовослужбовців, призваних у зв'язку з мобілізацією;
2	133,5 млн грн	– придбання пально-мастильних матеріалів (9,1 тис. тонн авіагасу);
3	30,2 млн грн	– відновлення справності озброєння та військової техніки;
4	25,6 млн грн	– продовольче забезпечення;
5	24,4 млн грн	– проведення навчальних зборів та оплата перевезень;
6	12,9 млн грн	– придбання речового майна та лазне-пральні послуги;
7	11,9 млн грн	– забезпечення зв'язком;
8	4,2 млн грн	– придбання бронежилетів (1 тис. штук).

Залишок невикористаних коштів – 4 128,2 млн грн.

Таблиця 3. Використання благодійної допомоги від юридичних і фізичних осіб (станом на 12 червня)

Отримано 129,7 млн грн – використано 7,1 млн грн за напрямками:

1	4,3 млн грн	– грошове забезпечення та заробітна плата;
2	2,8 млн грн	– оплата комунальних послуг;

Залишок невикористаних коштів – 122,6 млн грн.

Залишок сплановано спрямувати за напрямками:

3	106,8 млн грн	– польове обмундирування, кулезахисні шоломи, черевики з високими берцями, спальні мішки, постільна та натільна білизна;
4	10,8 млн грн	– маскувальні сітки, засоби зв'язку, топографічні карти;
5	5 млн грн	– медикаменти.

реднього шифрування й апаратура передачі інформації. На сьогодні до Збройних Сил України поставлено 45 комплектів апаратури вітчизняного виробництва, ще 8 комплектів очікується найближчим часом. Також планується закупити майже 500 одиниць приладів нічного бачення та тепловізорів вітчизняного виробництва, аби забезпечити першочергові потреби підрозділів

спеціального призначення та підрозділів на блокпостах.

– Із затвердженням державного оборонного замовлення, яке вже знаходиться на ухваленні, – зазначив Сергій Винник, – значно пришвидшиться укладення угод з підприємствами ОПК. Отож підуть оперативні закупівлі нового озброєння та бойової техніки, прискоряться відновлення справності ОВТ

(у тому числі ремонт вертольотів та авіадвигунів) і забезпечення зв'язком.

Окремо йшлося про використання коштів, які отримано на рахунки Міністерства оборони у якості благодійної допомоги. Левова їх частка запланована на речове та медичне забезпечення. Зокрема, 7,2 млн грн перераховано до 24 госпіталів, із них 2,4 млн грн уже

використано на придбання знеболювальних препаратів, бинтів тощо. Окрім цього, до кінця червня за рахунок благодійного фонду буде поставлено: 26,6 тис. комплектів польового обмундирування, 29,9 тис. пар черевиків з високими берцями, 43 тис. штук спальних мішків, 196 комплектів маскувальних сіток тощо.

На запитання про кошти по загальному фонду на будівництво житла для військовослужбовців ЗС України Сергій Винник відповів, що в державному бюджеті їх не передбачено, однак нещодавно запроваджена додаткова виплата за піднайом житла.

– Для прикладу, у Києві для сім'ї військовослужбовця із 3 осіб компенсація складатиме приблизно 2,5 тис. грн на місяць. Якщо кількість членів сім'ї більша, то виплата відповідно зростає до 3 – 3,5 тис. грн, – пояснив заступник директора Департаменту фінансів Міноборони України та додав, що ці виплати вже здійснюються.

Ще одним вагомим заходом соціального захисту захисників Вітчизни стало рішення про надання бійцям антитерористичної операції статусу учасників бойо-

вих дій. Усі вони, як зазначалося, стоять на обліку й отримають відповідні посвідчення.

Руслан ТКАЧУК

Згідно зі статтею 12 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» учасники бойових дій мають такі основні пільги:

- безоплатне одержання ліків, лікарських засобів, імунобіологічних препаратів і виробів медичного призначення за рецептами лікарів;
- першочергове безоплатне зубопротезування, за винятком протезування із дорогоцінних металів;
- безоплатне забезпечення санаторно-курортним лікуванням або одержання компенсації вартості самостійного санаторно-курортного лікування (порядок надання путівок, розмір і порядок виплати компенсації вартості самостійного санаторно-курортного лікування визначаються Кабміном);
- 75-процентна знижка плати за користування житлом (квартирна плата) у межах норм, передбачених чинним законодавством (21 кв. метр загальної площі житла на кожну особу, яка постійно мешкає в житловому приміщенні (будинку) і має право на знижку плати, та додатково 10,5 кв. метра на сім'ю);
- 75-процентна знижка плати за користування комунальними послугами (газом, електроенергією та іншими послугами) і скрапленням балонним газом для побутових потреб у межах середніх норм споживання;
- безплатний проїзд усіма видами міського пасажирського транспорту, автомобільним транспортом загального користування в сільській місцевості, а також залізничним і водним транспортом приміського сполучення й автобусами приміських і міжміських маршрутів, у тому числі внутрірайонних, внутрі- та міжобласних незалежно від відстані та місця проживання;
- користування при виході на пенсію (незалежно від часу виходу на пенсію) чи зміні місця роботи полікліні-

ками та госпіталами, до яких вони були прикріплені за попереднім місцем роботи;

- виплата допомоги з тимчасової непрацездатності в розмірі 100 процентів середньої заробітної плати незалежно від стажу роботи;
- використання чергової щорічної відпустки у зручний для них час, а також одержання додаткової відпустки без збереження заробітної плати строком до двох тижнів на рік;
- переважне право на залишення на роботі при скороченні чисельності чи штату працівників;
- першочергове забезпечення жилию площею осіб, які потребують поліпшення житлових умов, та першочергове відведення земельних ділянок для індивідуального житлового будівництва;
- безплатний проїзд один раз на два роки (туди і назад) залізничним, водним, повітряним або міжміським автомобільним транспортом, незалежно від наявності залізничного сполучення, або проїзд один раз на рік (туди і назад) вказаними видами транспорту з 50-процентною знижкою;
- позачергове користування всіма послугами зв'язку та позачергове встановлення на пільгових умовах квартирних телефонів (оплата у розмірі 20 процентів від тарифів вартості основних та 50 процентів – додаткових робіт). Абонементна плата за користування телефоном встановлюється у розмірі 50 процентів від затверджених тарифів;
- учасникам бойових дій пенсії або щомісячне довічне грошове утримання чи державна соціальна допомога, що виплачується замість пенсії, підвищуються в розмірі 25 процентів прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність.

Іуди теж навчилися
носити хрести.

Станіслав Єжи Лець

КОГО ЗАПИШЕМО В ГЕРОЇ?

«Ми безпідставно їх героїзували. Проте подвиг для них, як виявилось, — це дикунство, а зрада — норма виживання. Вони не розуміють, що таке душа, обов'язок, честь, бо це не можна покласти в карман чи сейф, не можна намазати на хліб. Тож вони не варті нашої довіри і поважного ставлення до себе. Ганьба їм і людський осуд!» Ці слова обурення тепер можна часто почути від наших співвітчизників на адресу кримських військовослужбовців, які після тривалого блокування частин і вмовлянь перейти на бік російських агресорів саме так і вчинили, зрадивши присязі й народу України. Каталізатором негативного ставлення до них виступає той факт, що тепер країна, на бік якої перейшли зрадники, веде неоголошену та підступну війну на сході нашої держави. Чим мотивувалися кримські військовослужбовці, коли переходили на службу до окупанта? І чи добре їм служиться після зради?

Події у Криму поділили тамтешніх військових на три категорії: ті, хто разом із частиною перебазувалися на територію материкової України; ті, хто залишилися на півострові, але подали рапорти на звільнення; а також ті, хто, зрадивши присязі, вирішили служити Росії.

Справжній шок у пересічних українців викликала поведінка останньої категорії. Адже ще вчора наші співгромадяни вважали цих військовиків своїми захисниками, справжніми героями. Сьогодні ж вражає кількість перебіжчиків. Приміром, із 450 військовослужбовців 1-го Феодосійського окремого батальйону морської піхоти служити на материкову Україну прибуло близько третини особового складу. Схожа картина склалася і в 36-й окремій бригаді берегової оборони. Там із понад 4-х сотень військовиків вірними українському народу залишилися 160. Перераховувати далі немає сенсу, адже у всіх військових організаціях картина складалася приблизно однакова. Загалом із 18-тисячного кримського угруповання на службу до агресора подалися 15 тисяч тих, хто лише вчора стояв з нами в одному строю.

Які ж причини спонукали перебіжчиків повально відмовитися від служби народу, якому присягали? Основних можна нарахувати декілька: погрози загартників відібрати житло, погоня за довгим рублем і звичайне боягузтво.

Мій дім — моя фортеця? Заручники квадратних метрів

Уже з перших днів анексії Криму стало зрозуміло, що керівники російської армії не гребуватимуть жодними засобами для витіснення українських військовослужбовців із частин. Тим паче, що знали про їхній болючий мозоль — житло. Це добре видно на прикладі 55-го зенітно-ракетного полку Повітряних Сил Збройних Сил України, дислокованого під Євпаторією.

Протягом трьох тижнів частину блокували російські війська. У вівторок, 4 березня, намагалися взяти її штурмом. Тоді на захист вийшли дружини та матері військовослужбовців. А вже у п'ятницю над полком підняли російський прапор. Солдатам та офіцерам запропонували зробити вибір: присягнути Росії, звільнитися та залишитися в Криму або відбутися на материкову Україну.

— Ми, як і всі безквартирні Збройних Сил України, прописані при частині, проживаємо на її території у гуртожитку. Іншого житла у нас немає, — говорить теща двох військовослужбовців 55-го зенітно-ракетного полку Світлана Шевченко. — І якби ми відмовилися б перейти на службу до росіян, нас би просто вигнали із гуртожитку.

Побоювання жінки були небезпідставними. Не дарма ж кажуть, що для досягнення цілі усі засоби згодяться, у тому числі брехня, шантаж і погрози.

— Військовослужбовці Російської Федерації нам відверто погрожували: «У разі відмови служіння Росії вас виселять зі своїх квартир, гуртожитків чи інших помешкань», — розповідає командир зенітно-

Свою вірність українському народові курсанти-моряки не боялися продемонструвати привселюдно

ракетного дивізіону 55-го зенітно-ракетного полку підполковник Анатолій Гончарук. — До того ж представники Чорноморського флоту Росії, які регулярно навідувалися до частини, розпускали неправдиві чутки. Мовляв, проти військовослужбовців, які від'їжджають з Криму на материкову Україну, відразу порушуються кримінальні справи за фактом залишення озброєння, військової техніки й особового складу. Зрештою це виявилось відвертою брехнею.

Але настирність і підступність, з якими росіяни захоплювали наші військові частини, навряд чи слугують виправданням для тих, хто пішов на угоду з власною совістю. Адже існували й абсолютно протилежні приклади, коли людина готова пожертвувати всім, аби не зрадити присязі. І не тільки власними квадратними метрами, а і навіть — життям!

Військовослужбовці Російської Федерації погрожували виселити українців зі своїх помешкань

Наші військові частини «зелені чоловічки» разом із проросійськи налаштованими мітингувальниками блокували та захоплювали настійно і підступно

Заступник командира 501-го окремого батальйону морської піхоти ВМС ЗС України по роботі з особовим складом майор Олексій Нікіфоров, приміром, не побоявся залишити службову квартиру в Керчі. Його дружину та двох дітей тимчасово прийняли родичі з Черкащини, а сам офіцер перебрався служити до Миколаєва.

– Поки що за нашим помешканням наглядають сусіди, – повідомляє Олексій Нікіфоров. – У випадку самозахоплення доведеться розбиратися. Це ж службова квартира, і вона належить Міністерству оборони України. Виселити мене може тільки суд.

Події на півострові для українських військовослужбовців обернулися на своєрідний момент істини, коли перед ними постала проблема вибору: або Батьківщина, або цукерка від агресора. Від такого «солодкого», аби не псувати... душу, відмовилася дру-

Події на півострові для українських військовослужбовців обернулися на своєрідний момент істини

жина майора Станіслава Карачевського, військовослужбовця 10-ї Сакської бригади морської авіації, якого впритул розстріляв російський сержант.

Обставини загибелі офіцера розслідували військові та правоохоронні органи Російської Федерації. Їхні представники намагалися сфальсифікувати інформацію про істинні причини смерті військовослужбовця, а також заохотити його дружину Ольгу до співпраці, щоб вона, приставши на їхні умови, відмовилася від претензій стосовно подальшого розслідування кримінальної справи за фактом убивства чоловіка.

Майора Станіслава Карачевського, який загинув у Криму, хоронили з військовими почестями.

Окупанти запропонували вдові відвертий підкуп. Обіцяли зарахувати її чоловіка попередньою датою до складу збройних сил Російської Федерації, надати

Нерівність кримських військовослужбовців відчувається у всьому, а особливо при виконанні різних господарських робіт

трикімнатну квартиру у Севастополі та матеріальну допомогу в сумі 4,5 млн рублів, а у подальшому призначити пенсію як члену сім'ї військовослужбовця. Зазначені пропозиції Ольга, звісно, відхилила. Адже її згода зганьбила б пам'ять чоловіка. Та й чи змогли б діти офіцера, який не зрадив народу України, жити поруч з убивцями їхнього батька?

Заробітчани у формі

В усіх цих подіях серед інших проблем чітко прослідковується провальна кадрова політика минулих років. А саме – комплектування військових частин за територіальним принципом, коли визначальним фактором при виборі місця служби ставала наявність хоч якогось кутка для проживання, наприклад, у батьків чи родичів, можлива фінансова чи матеріальна допомога від них тощо. Тому і вийшло так, що одні приходили у військову частину на службу, а інші – на роботу. Крім того, під час переходу на контрактну службу, будемо відвертими, гналися не за якістю, а за кількістю. Зрештою до лав Збройних Сил України потрапляли люди, які служили не за покликом серця, а за гроші. Такі собі заробітчани у формі.

Цю думку підтвердили, зокрема, офіцери та курсанти Академії Військово-Морських Сил імені П.С. Нахімова. Поспілкуватися з майбутніми моряками довелося у Військовій академії в Одесі, куди їх передислокували з Криму. Хлопці стверджують, що рішення залишитися у Криму більшість їхніх колег аргументували високою заробітною платнею в російській армії. Мовляв, після закінчення академії буде нагода потрапити на будь-який із флотів. Приміром, послужити на Північному, а потім повернутися до Криму з великими грошиками.

– Це їхній вибір і їхня доля, – резюмує курсант четвертого курсу Руслан Пахомов. – Але які аргументи не наводилися б, я вважаю своїх колишніх співкурсників запроданцями. Вони зрадили присяги та

перейшли на бік ворога. Я не засуджую викладачів, які залишилися там, адже більшість з них – цивільні люди, вихідці з Криму. Але, маючи погони на плечах та присягу у серці, потрібно мати і честь.

Офіцери нахімовського вишу, які заподібно перейшли на сторону росіян, чинили на незгодних курсантів неабиякий тиск. Мало не щогодини пропонували одуматися й залишитися. Самі ж у той час намагалися всіляко догодити агресорам. Хлопці з огидою пригадують, як один з їхніх колишніх викладачів у чині капітана першого рангу бігав перед підполковником російської армії, всюди відкриваючи йому двері, неначе браму перед ворогом.

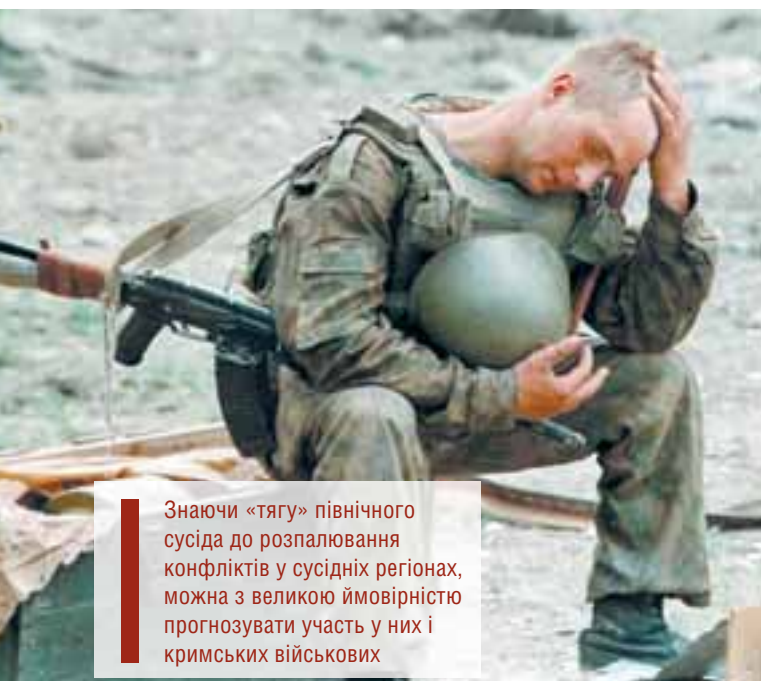
– Чому можна навчитись в офіцерів-підлабузників, офіцерів-зрадників, які ще вчора розповідали про честь мундира, а сьогодні продалися? – обурено запитує курсант Олег Данильченко і додає: – Коли під час кримських подій я спілкувався телефоном з батьком, він мені сказав, як відрізав: «У мене не буде сина, якщо ти там залишишся!»

Перший зрадник України контр-адмірал Денис Березовський

Дорога із Криму до Одеси хлопцям запам'яталася, напевне, на все життя. Зазвичай вона займає кілька годин. Цього ж разу лише до перешийку рухалися цілих п'ять. Аби курсанти не змогли розгледіти розташування російських блокпостів і тимчасових майданчиків з військовослужбовцями, їх везли не автострадою, а степовими шляхами. На лінії кордону почалася прискіплива й упереджена перевірка. Шмонали все: комп'ютери, папки з документами, навіть валізки у жінок, які також рухалися у колоні з курсантами. Все це робили люди, одягнені в різноманітну армійську форму без знаків розпізнавання.

– На материк ступили курсанти, які, без сумніву, стануть достойним майбутнім українського флоту, –

Знаючи «тягу» північного сусіда до розпалювання конфліктів у сусідніх регіонах, можна з великою ймовірністю прогнозувати участь у них і кримських військових

упевнений капітан другого рангу Вадим Гончаренко, який переїжджав до Одеси разом із хлопцями. – Адже вони не зголосилися на запропоновані великі кошти та перспективи служби на чотирьох флотах Російської Федерації. Вони залишилися вірними Батьківщині.

Більше того, свою вірність хлопці не побоялися продемонструвати привселюдно. Так, це саме ті курсанти, які, поклавши руку на серце, співали гімн України в той час, коли над їхнім колишнім навчальним закладом піднімався прапор Російської Федерації. Чи зможе теперішній військовий контингент у Криму похвалитися такими сміливцями? Навряд чи.

Кримські власівці

Зрадники в армії – тема не нова. Такі люди існували в усі часи та в усіх країнах. Перевірка на зрадництво відбувалася переважно в складні історичні періоди. Так, в ідеологічно підкованому СРСР під час Великої Вітчизняної війни на бік фашистів перейшла ціла армія – власівська. Це лише один з небагатьох прикладів, які мусять пам'ятати ті, хто вирішили служити окупантам. Адже при будь-яких правителях зрадників не любили, у тому числі їхні нові «господарі». Ця категорія людей вважалася другосортною, не чистою, фальшивою – мовляв, якщо зрадили один раз, зрадять і другий, і десятий... За що ж їх поважати? За їхню слабкодухість? За аморальність?

Свідчення цьому вже є у Криму. Більшість фактів зверхнього ставлення з боку російських військовиків колишні українські приховують від колег на материк, бо соромно. Але ж інформація таки просочується. Телефонно, інтернетом...

Приміром, контрактникам-авіаторам, які залишилися служити у Бельбеку, контракт зі ЗС Російської Федерації підписали лише на один рік. Напевне, нові командири поки що приглядатимуться до «новоприбулого» контингенту і лише згодом залишать у себе

найдостойніших із «мальчишей-плохишей». Інакше, як пояснити такий короткий термін? Законодавством РФ передбачено, що мінімальний контракт має складати три роки. І це за умови, якщо він укладається вперше. А якщо військовик уже має за плечима певну вислугу, то термін може скласти 5 і більше років.

Тим часом техніків літаків із числа «колишніх наших» до обслуговування бойових машин допускають украй рідко, причому виключно у присутності російських військових. Нерівність у довірі відчувається не лише при виконанні службових обов'язків і різних доручень, а й у повсякденному спілкуванні. За іронією долі у вищезгаданій авіаційній частині російські військовослужбовці охрестили українців власівцями. І коли, наприклад, настає час отримувати грошове забезпечення, першими його, звісно, отримують росіяни. Потім на поверх казарми, де розміщуються українці (для них створили такий собі анклав), заходить посильний у званні рядового і чи-то жартома, чи-то серйозно коментує: «Власівці, нумо отримувати гроші!» Перебіжчики мовчки ковтають образу і йдуть до каси.

Такі факти у Криму непоодинокі, тож як складеться подальша служба «колишніх наших», можна лише здогадуватися. Тим паче, що з боку російського військового керівництва час від часу лунають досить цікаві заяви. Заступник командувача Чорноморським флотом Російської Федерації віце-адмірал Валерій Куліков, приміром, нещодавно заявив, що ті військові моряки, які перейшли на бік РФ з України, у порядку ротації направлятимуться для подальшого проходження служби на Північний та інші флоти Росії, а також на Камчатку й інші віддалені точки-куточки. Посадовець мотивував це тим, що свого часу сам неодноразово змінював місце служби, а наостанок ще й покритував колишнього міністра оборони Росії Анатолія Сердюкова. Мовляв, через його недбалі реформи у військах не вистачає офіцерського складу, у тому числі у віддалених гарнізонах.

Не хочеться згущувати фарби, але знаючи «тягу» північного сусіда до розпалювання конфліктів у сусідніх регіонах, можна з великою ймовірністю прогнозувати участь у них і кримських військових. І

За іронією долі російські військовослужбовці охрестили українців-зрадників власівцями.

Статистика смертності російських військовослужбовців свідчить, що життя людини в Росії у порівнянні з демонстрацією великої могутності не вартує нічого

якщо зараз, окрім сходу України, таких «гарячих точок» немає, то вже незабаром вони можуть з'явитися. І поїдуть туди не лише офіцери чи контрактники, а й строковики, призовний вік яких, у порівнянні з українським, довший на три роки – з 18 до 27. Щоправда, для останньої категорії призов на військову службу призупинено до 2015 року, але й війни розпочинаються не так швидко.

Шкода, проте у порівняно невеликому та компактному Криму тепер мусять звикати до інших стандартів: по-російськи більш глобальних, де життя людини у порівнянні з демонстрацією великої могутності не вартує нічого. Про це, серед іншого, свідчить статистика смертності російських військовослужбовців. У 2010 році кількість загиблих склала майже 500 осіб. А оскільки на час останнього оприлюднення цифра мала тенденцію до постійного зростання, публікацію таких статистичних даних міністерство оборони РФ припинило.

«Іуди теж навчилися носити хрести», – писав свого часу польський поет, філософ, письменник-сатирик і афорист XX століття Станіслав Єжи Лец. З огляду на події в Україні його слова є актуальними як ніколи. У декого може навіть скластися враження, що такі святі поняття, як: чесність, любов до Батьківщини, вірність присязі – потонули в брехні, корисливості, самолюбстві та безбожності. Але допоки серед нас залишатиметься хоча б невелика часточка людей, для яких ці поняття є духовним скарбом, людською сутністю, – ми будемо сильними і непереможними.

Сергій БАСАРАБ,
Олександр ВАСИЛЬЧЕНКО

КУРСАНТ РУСЛАН ШЕВЧЕНКО:

«Мої батько та дід – морські офіцери. Я також розпочинав службу матросом на одному з корветів. Моя мрія – повернутись у Крим з високо піднятою головою і прямо подивитись у вічі своєму начальнику факультету – капітану I-го рангу Андрію Ніколаєнку. Цей офіцер під час навчання у Севастополі гарно розповідав нам про честь мундира. А після відомих подій одним з перших продався російському загарбникові. Ми повернемося. Адже Крим – це тимчасово окупована територія. Він є і залишиться українським!»

КУРСАНТ АНДРІЙ ШАПОВАЛЮК:

«Я та моя кохана Оля навчалися у Севастополі. Але ми ніколи не хотіли жити в Росії. Не потрібен нам і ніким не визнаний російський диплом. Тому після анексії Криму вирішили перебраться на материкову Україну. Тут продовжуватимемо навчання. Ми прагнемо мати українське майбутнє і самостійно будувати своє життя».

КУРСАНТ ЮРІЙ МОЗОЛЬ:

«Я був вражений тим, що мої товариші вирішили залишитись у Криму. Вважаю, що продаватись за гроші неприпустимо, тим паче майбутнім офіцерам. Будь-яка держава вважатиме зрадників ненадійними. Про це свідчить історія. Цим людям доведеться довго розплачуватись за власну дурість. Я та мої друзі зробили висновки й стали сильнішими. У нас є Україна, і ми будемо її захищати!»

Він — стрункий і впевнений у собі, з приємними рисами обличчя. Вона — кароока й тендітна. Ще рік тому вони були незнайомі, а тепер не уявляють життя окремо. Їхні зірки на погонах ніби злилися в одне офіцерське сузір'я, яке щойно розпочало коханням осяяний спільний життєвий шлях.

Знайомтеся, новостворена військова сім'я: старший лейтенант Олександр і лейтенант Аліна Маменки. Не зважаючи на молодий вік, він і вона вже пройшли складні випробування долі. Перебуваючи в окупованому Криму, вони не зрадили українському народові, бо не розділяють вірність одне одному і вірність Батьківщині. Для них це — одне ціле, сенс життя, спокійне сумління. Залишившись відданими присязі, вони підтвердили статус наших воїнів — воїнів незрадливості, воїнів гідності, воїнів честі.

Сьогодні Олександр й Аліна перебувають на материковій частині України та продовжують службу захисниками Вітчизни.

За прикладом батьків-офіцерів

Їхні довесільні біографії досить схожі. Олександр Маменко народився в сім'ї військовослужбовця у місті Сколе на Львівщині. Для подальшого проходження служби його батька перевели до Харкова. Там Сашко вступив до ліцею з посиленою військово-фізичною підготовкою, який закінчив у 2007 році із золотою медаллю. Наступна сходинка його професійного набуття — факультет автоматизованих систем

управління Харківського університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба.

Аліна Жиденко також народилася в родині військовослужбовця, але у Києві. Закінчила Військовий інститут Київського національного університету імені Тараса Шевченка за спеціальністю «Міжнародна інформація». Знає кілька іноземних мов.

Олександр, будучи курсантом, обіймав посади командира відділення, заступника командира взводу, старшини роти. За відмінні успіхи у навчанні отримував стипендію

Президента України. У 2012 році із золотою медаллю закінчив і цей навчальний заклад. Оскільки за рейтингом випускників був першим, то й місце служби мав можливість обрати самостійно. Ще юнаком мріяв про Карпати чи Крим. Мовляв, або гори, або море. Тож потрапив служити у Севастополь на посаду начальника відділення інформаційних систем окремого інформаційно-телекомунікаційного вузла тактичної групи «Крим» Повітряних Сил ЗС України.

Аліна у Севастополь закохалася ще на четвертому курсі, коли проходила військове стажування у Центрі інформаційно-психологічних операцій командування ВМС ЗС України. Тож після випуску 2013-го з вибором місця служби також не вагалася. А вже незабаром Аліну й Олександра познайомив їх спільний товариш. Це сталося під час святкування у Севастополі Дня флоту України. Небагато часу знадобилося молодим, аби зрозуміти остаточно: товариських стосунків їм замало — лише справжнє сильне кохання може задовольнити їхні серця.

— «Букетно-квіткового» періоду у нас не було взагалі, — пригадує Аліна. — Відразу почалися серйозні стосунки. Ми почувалися одним цілим: увесь вільний час проводили разом, на вихідних мандрували Кримом. Досі дивуємося, як жили раніше, не знаючи один одного.

У цей період старшому лейтенанту Маменку запропонували піти на підвищення у штаб Військово-Морських Сил ЗС України. Саме там на посаді помічника начальника інформаційно-аналітичного відділу Командно-розвідувального центру Військово-Морських Сил ЗС України починала службу його кохана. Натомість молодий перспективний офіцер вирішив торувати кар'єрний шлях у рідній частині.

Перші успіхи, кохання... Усе складалося якнайкраще. Проте кар'єрні та життєві плани обох офіцерів порушили події у Криму. Із сумом вони згадують 23 лютого: закохані саме готували святкову вечерю до Дня захисника Вітчизни, та раптом за тривогою Аліну викликали до частини. Перед ранком такий наказ отримав і Саша.

Час вибору настав

Психологічна напруга зростала щодня. Одна за одною блокувалися українські військові частини. Захоплювалися важливі державні об'єкти. Контрольно-перепускні пункти найбільш непокірних українців спецпризначенці Російської Федерації з підтримки так званих донських козаків цілодобово тримали під прицілом. Українські воїни опинилися під значним психологічним та інформаційним тиском. З кожним днем ставало очевидно, що військово-службовці ЗС України будуть вимушені покинути територію АР Крим.

Будемо відвертими: у Криму між українськими та російськими військовими завжди відчувалася жорстка соціальна нерівність. Приміром, зарплата українського офіцера була у кілька разів меншою, ніж у російського сержанта. Військово-службовців ЗС Російської Федерації забезпечували житлом, надавали пристойний соціальний пакет. Тим часом українські військові, аби

хоч якось зберегти сімейний бюджет, купляли у своїх тодішніх російських колег порівняно недорогі продовольчі пайки. Їх цілком вистачало, щоб годувати сім'ю протягом місяця. Одним словом, різниця у соціальному становищі відчувалася добре.

З початком анексії Криму ці фактори стали ще більш відчутними: нашим воїнам пропонували соціальні блага в обмін на зраду Батьківщині. За таких обставин військовослужбовці окремого інформаційно-телекомунікаційного вузла, де служив Олександр Маменко, ставали живим щитом проти російських КаМАЗів і БТРів, якими агресори таранили КПП військової частини. Кожен робочий день особового складу починався із шикунання та виконання державного гімну України. І якщо б надійшов наказ про застосування зброї – вони були готові до його виконання! І дарма, що довелося б іти з пістолетом Макарова проти автоматів, кулеметів і снайперських гвинтівок, якими до зубів були озброєні агресори.

Час істини настав після отримання команди залишити місце дислокації та перебратися на материкову Україну. На жаль (хоча може й навпаки – на щастя, адже хто зрадив один раз, зробить це і вдруге), вірних присязі та охочих продовжити службу українському народу у частині Олександра залишилися одиниці. Для них зрада колег-запроданців обернулася на нескінченні біль і сором.

– Навіть якби у Криму мешкали моя сім'я та рідні, навіть якщо б мені обіцяли золоті гори, я ні за що не зрадив би присязі. Адже для військової людини – це величезний сором і безчестя, – говорить офіцер Маменко. – Як можна сьогодні виконувати гімн України, а завтра співати славень іншої держави? Мабуть, це надто голосні слова, але вибрати можна все, окрім Батьківщини. Якщо слово офіцера нічого не значить, то чийм словам тоді взагалі можна вірити? Чого тоді варта офіцерська честь?

Цю позицію підтримує й Аліна. Вона також до останнього продовжувала службу в Севастополі, а все, що відбувалося, сприймала як поганий сон.

– Коли ми вперше побачили тих «зелених чоловічків», відчули справжній шок, – згадує вона. – Адже жили й служили поруч з російськими військовослужбовцями, спілкувалися з

ними та їхніми дружинами, бачилися в магазинах, разом відпочивали на пляжах. Усвідомити те, що тепер вони – наші вороги, було дуже важко. Але це сталося.

Штаб командно-розвідувального центру Військово-Морських Сил ЗС України, де проходила службу Аліна, заблокували російські військові разом із цивільними особами. Вони вимагали скласти зброю і здатися. Командир, розуміючи, що ситуація загострюється, прийняв рішення відпустити жінок з території частини. Проте, незважаючи на небезпеку, вони щодня приходили до своїх хлопців, аби підтримати їх морально, а також приносили продукти та предмети першої необхідності.

Зрештою вірних присязі тут також залишилося небагато. Чорною ниткою в тканині долі української людинності позначилася зрада. Сім'я, кредити, житло – це ті фактори, що вплинули на вибір колишніх колег. Зрозуміти рішення тих офіцерів – неможливо! Зрадили не просто люди, а військові люди. Присяга не передбачає якихось гнучких моделей вірності своєму народу. Мовляв, коли надворі сонячно, я дотримуюсь клятви, а коли дощ, то ні. Саме це відрізняє людину в погонах від решти громадян. Якщо не вистачає мужності стояти до кінця, то чесно зізнайся в цьому і напиши рапорт на звільнення. А зрада у всі часи була справою слабкодушних людей.

– Виправдати можна будь-що. Але з точки зору офіцера – тільки не зраду, – переконана Аліна. – Тому ми з Олександром прийняли рішення: не вступати в конфлікт з власною совістю.

Перевірка розлукою

Отже, обоє були впевнені у своєму виборі. Та перед молодими закоханими офіцерами тоді постало безліч питань, серед яких – де вони опиняться завтра? Адже їхні стосунки тільки-но починалися, тож розлучатися не хотілось.

– Робити вибір нам було, напевне, найлегше, адже ми з Аліною думали абсолютно однаково, – пояснює Олександр. – Ми – патріоти, і ми кохаємо одне одного. Залишалося лише знайти таке місце служби, аби бути поруч.

Першою з Криму поїхала Аліна. Напередодні вона успішно пройшла співбесіду у Міністерстві оборони, тож їй оформили відношення в Департамент міжнародного оборонного співробітництва. Нині вона обіймає посаду офіцера відділу по зв'язках з європейським командуванням США.

Перед розставанням, за тиждень до від'їзду коханої, Олександр запропонував їй руку і серце.

– Хоча ми давно переконалися у своїх почуттях, проте, чесно кажучи, у той період я не знав, як складеться моя подальша доля. От і вирішив: не відкладати пропозицію до кращих часів, – ділиться Олександр. – Раніше мріяв, що ця подія відбудеться у більш романтичній обстановці. Але вийшло майже як на війні. Одного дня відразу після бойового чергування я зателефонував Аліні та запропонував зустрітись. Через півгодини ми були поруч з вітриною з ювелірними виробами. Я сказав їй: «Вибирай обручку – до столиці поїдеш зарученою».

Аліна трохи розгубилася, але не надовго. Адже до подібної ситуації дівчина була майже готова – майбутнє весілля молодята планували вже на літо.

Згодом Олександр теж отримав відношення з Києва. Та подавати рапорт про призначення на нову посаду не поспішав. Мовляв, як можна залишити колектив у найскрутнішу годину? Тоді, коли на кожному ранковому шикуванні командир, підбадьорюючи своїх підлеглих, говорив: «Для України ви – герої». Тож молодий офіцер вирішив бути зі своєю частиною до кінця розв'язки ситуації.

На весілля —
у формі

– Коли я залишився у Криму без Аліни, мені стало дещо складніше, адже відчуття близької людини поруч завжди надає сил, – пояснює Олександр. – Тепер доводилося заспокоювати двох жінок: маму, яка телефонувала з Харкова, і кохану, яка дзвонила з Києва. Поки Аліна була зі мною, вона не так хвилювалася. А коли на відстані про кримські новини почала дізнаватися з телевізора, то сприймала їх з більшою гостротою. Я ж тим часом перебував у бункері на глибині 27 метрів, тому почути одне одного будь-якої миті, як це було раніше, ми вже не могли.

Дні тривалого протистояння виявилися довгими. Кілька десятків гектарів території частини залишилися повністю відрізненими від постачання ззовні. Безповоротність процесів у Криму стала остаточно зрозумілою. Зважаючи на це та згідно із затвердженим раніше планом передислокації, військовослужбовців окремого інформаційно-телекомунікаційного вузла на чолі з підполковником Юрієм Клабаном перебазували у Вінницю. І командир, і його підлеглі, які прибули на материкову частину України, не

зрадили присязі. Натомість відомі випадки відвертої зради деяких офіцерів і безвідповідального ставлення до ввірених їм людей. Приміром, командир однієї із частин тактичної групи «Крим» своїм наказом виключив зі списків частини весь особовий склад і, піднявши над плащем прапор Росії, порадив підлеглим влаштувати свою подальшу долю самостійно. Не будемо злорадити, але російська армія отримала воїстину «достойне» поповнення.

Сьогодні старший лейтенант Олександр Маменко служить у головному інформаційно-телекомунікаційному вузлі Центру інформаційних систем Генерального штабу ЗС України. І він, і Аліна службою задоволені.

Днями у їхньому житті відбулася чергова важлива подія: вони одружилися. До РАГСу обоє пішли у формі. Чому б ні? Адже вони, як ніхто інший, мають право пишатися, що є офіцерами Збройних Сил України. Свою вірність Батьківщині й власному коханням вони провели у час складних випробувань.

Сергій БАСАРАБ

«З КОРАБЛЯ НА АБО ЯК ЗУСТРІЛИ УКРАЇНСЬКИХ ВІЙСЬКОВИХ МОРЯКІВ НА НОВОМУ МІСЦІ СЛУЖБИ

У це складно повірити, ще складніше із цим погодитися, але ось уже понад три місяці над українським Кримом майорить російський триколор. Прикро, незрозуміло, несправедливо...

Можна довго розмірковувати, чому так сталося? Чому через геополітичні амбіції керівництва сусідньої держави нас позбавили частини нашої ж території? За всіма цими сумними подіями на передній план виходять людські долі. Долі людей, які приймали Військову присягу на вірність народові України і не зрадили йому.

Люди честі

Три з половиною місяці минуло відтоді, як розпочалася передислокація українських військових з тимчасово окупованого Кримського півострова на материкову частину України. Усі бачили, усі чули й читали про те, який шалений морально-психологічний тиск витримали патріоти України з боку так званих «зелених чоловічків» і представників загонів «кримської самооборони». Їм пропонували перейти служити в російську армію, а вони залишилися вірними українському народові, їм обіцяли «великі російські гроші», а вони відмовилися.

Вони – це люди честі, які до кінця віддані військовому обов'язку.

Перший місяць літа добіг кінця. Як і в Криму, в Одесі триває курортний сезон. А в місті все часті-

ше можна побачити підтягнутих у білосніжних сорочках і з такою ж незаплямованою чистою совістю військових моряків. Багатьом одеситам це до вподоби: військові моряки в морському місті-герої – це символічно!

Як зустріла їх Південна Пальміра та її жителі? Як адаптувалися і з якими труднощами зіштовхнулися ті, котрим попри розпал літнього сезону відпочинку нині відпочивати ніколи?

Незалишили напризволяще

Ми обговорили ці питання з начальником відділу Головного управління по роботі з особовим складом ЗС України полковником Віталієм Голотою та головним спеціалістом управління по роботі з

особовим складом Командування ВМС України полковником запасу Олегом Найдю.

Опинившись «чужими» серед своїх, днями, тижнями заблоковані у своїх частинах, вони чекали, сподівалися, а згодом зібрали валізи та вирушили з України(!) в Україну. Вирушили в невідомість.

– Звісно, до такого розвитку подій ніхто не був готовий. Але треба відзначити, що керівництво і Міноборони, і Генерального штабу ЗС України зробило все можливе, аби підтримати військових психологічно, подбати про їхній соціальний захист і допомогти якнайшвидше адаптуватися на новому місці несення служби, – зауважив полковник Віталій Голота.

За його словами, після проведення так званого «кримського референдуму» в Генштабі опрацювали план передислокації частин і

БАЛ»

Велика родина підполковника Віктора Кривоножка.
Залишивши трикімнатну квартиру в Севастополі
з трьома дітьми вирушили на материк.

з'єднань на материкову частину України. Враховуючи потужний кримський військово-морський фактор, основне навантаження щодо розміщення військовослужбовців і членів їхніх сімей припало на Одеську та Миколаївську області.

Після ухвалення урядом рішення щодо розселення «кримчан» на базі оздоровчих закладів України відразу почалася копітка робота. Військові перебували ще на півострові, а в санаторіях і пансіонатах відпочинку Одещини, Миколаївщини й інших регіонів нашої країни вже готували місця для їхнього розміщення.

За одеськими розцінками

Близько 800 офіцерів, військовослужбовців служби за контрактом, працівників ЗС України та членів їхніх сімей прийняла Одещина, запропонувавши кримчанам різноманітні лікувально-реабілітаційні послуги. До речі, лише за добу проживання тут однієї особи держава сплачує близько 200 гривень. В оздоровчих закладах переважно оселили сімейних. Неодруженим виділили місця для тимчасового проживання на вільних фондах військових частин.

Спочатку оздоровчі заклади були готові надавати свої послуги до 1 травня. Періодично в інформаційному просторі «спалахувала пожежа» щодо виселення після цієї дати наших захисників Вітчизни. Так, проблема зі сплатою бюджетних коштів санаторіям існує. Але на сьогодні ніхто примусово не виносить з номерів речі військовослужбовців і членів їхніх сімей. Багато хто з них уже винаймає житло. За одеськими розцінками – це задоволення коштує недешево. За двокімнатну квартиру в середньому доводиться сплачувати близько 3 тис. грн.

Грошове забезпечення різних категорій військових нині становить від 3 до 8 тис. грн. Їхні дружини, звісно, за такий короткий термін працевлаштуватися не встигли. Тож без підтримки держави тут не обійтися.

Кабінет Міністрів і військове відомство запровадили механізм виплати грошової компенсації військовослужбовцям за піднайом ними жилих приміщень.

«Кримські військові», залишивши на півострові власні або службові квартири, дуже сподіваються, що невдовзі цей процес зрушить з місця. Виділення коштів за цією статтею уряд уже передбачив. Нині в Головному квартирно-експлуатаційному управлінні ЗС України триває робота щодо виплати такої компенсації. Зокрема, вона має надаватися не лише сімейним військовослужбовцям, а й неодруженим.

Батьківщина у нас одна – Україна!

Разом із багатьма так вважає корінна мешканка Севастополя Галина. Вона залишила трикімнатну квартиру та з трьома дітьми вирушила на материк за чоловіком – старшим черговим менеджером відділення напрямків відділу оперативного управління командного центру штабу Командування ВМС ЗС України підполковником Віктором Кривоножком. Вчинок? Звісно.

У санаторії «Куяльник» вони мешкають уже близько двох місяців. Як і решта «кримських військових», на долю не скаржаться, а за надану допомогу дякують.

– Мене засмучує не сам факт пе-

реїзду. До цього я звикла, бо мешкала з чоловіком за місцем несення ним служби і в Миколаєві, і в Саках. Я стурбована обставинами останньої передислокації. Там, у Севастополі, залишились мої батьки. Звісно, сумую за ними. Але й добре розумію, що і мій чоловік, і я, як його дружина та вірна супутниця життя, по-іншому вчинити не могли. Дякую Богові, що дітки вже освоїлися на новому місці. Як і в Севастополі, тут вони відвідують українську гімназію. Директор цього навчального закладу Світлана Мельник, як тільки-но ми оселилися в санаторії, одразу приїхала до нас та запропонувала, щоб син Сашко та донечки Ксенія й Катерина навчалися саме у неї. Ми з цією пропозицією погодилися й умовами навчання дуже задоволені, – поділилася своїми враженнями дружина військовослужбовця.

І вона, і її чоловік одностайно зазначили, що умовами проживання в оздоровчому закладі задоволені. Єдина проблема – недостатня кількість пральних машин у корпусі. Вона була б ще більш вагомшою, якби дві з них не подарували волонтери. Нині подружжя Кривоножок шукає квартиру. Галина за фахом – учитель-логопед – і поки на новому місці не працевлаштува-

800 офіцерів, військовослужбовців служби за контрактом, працівників ЗС України та членів їхніх сімей прийняла Одещина

Старший лейтенант Валентин Ільїнов
з жінкою та дітьми

лася. Якщо незабаром вона не знайде роботи і не вирішиться питання щодо надання грошової компенсації за піднайом житла, то на сімейному бюджеті такий факт обов'язково позначиться і, безперечно, не в кращий бік.

— Чи не було думки залишитися в Криму в трикімнатній квартирі? — запитали ми в підполковника Віктора Кривоножка.

— Ні, не було. Батьківщина у мене одна — Україна, — коротко відповів справжній військовий моряк.

Такої ж точки зору і батько чотирьох дітей — офіцер відділу бойового управління ВМС України старший лейтенант Валентин Ільїнов. Він розповів, що ще до початку сумнозвісних березневих кримських подій волів змінити місце служби.

— Я родом із Чернівецької області. Хотілося служити ближче до батьків. Але зненацька сталося все по-іншому. Свою родину я відправив на Буковину ще на початку березня, а сам переїхав до Одеси. До 10 червня мешкав у санаторії «Куяльник». Сім'я приєдналася до мене лише наприкінці травня, коли діти пішли на шкільні канікули. Тож наше спільне «санаторне життя» було недовготривалим. Нині винаймаємо трикімнатну квартиру, за яку сплачуємо 3,4 тис. грн на місяць. Дружина Ірина перебуває у відпустці по догляду за дитиною, моє грошове забезпечення — 6 тис. грн. Якщо невдовзі не вирішиться

питання щодо компенсації за піднайом житла, то нам буде непросто, дуже непросто. Нас же шестеро, а працездатний лише я один, — повірив проблему морський офіцер.

Та незважаючи на складнощі, військові моряки разом зі своїми сім'ями потроху звикають до нового місця несення служби, до одеситів, котрі, як висловилося дружина Валентина Ільїнова Ірина, виявилися доброзичливими та не байдужими до проблем інших людей.

— Вони допомагали нам знайти вигідний варіант з квартирою, перевезти речі із санаторію до нового місця нашого тимчасового проживання, — ділиться приємними враженнями від одеситів жінка. — По їхніх вчинках видно, що волонтерський рух у цьому місті дуже розвинуто, що за нас, кримчан, турбуються, і це додає нам додаткових сил. От і старший син Мирослав безкоштовно протягом трьох тижнів відпочивав у таборі «Юний судноремонтник», за що ми щиро вдячні командуванню ВМС України та керівництву «Одеського морського порту», яке виділило кошти на оплату путівки. Звісно, що хочеться мати постійне, нехай і службове, житло. Тим більш, що родина у нас велика.

Але, якщо мотиви, що спонукали військовослужбовців та їхніх дружин з дітьми переїхати з Криму до материкової частини України, нам, людям військовим, зрозумілі: військова честь та обов'язок їх зо-

бов'язали, то подібне рішення людей суто цивільних викликає особливу повагу. Так, монтажер ТРК «Бриз» Олександр Портнов вирішив не покидати у тривожну годину своїх військових товаришів, тож разом з ними переїхав до Одеси. Нині він поки мешкає в санаторії. Його заробітна плата на місяць становить близько 1 тис. грн. Як бути далі?

— Час покаже. Та жити в окупації не захотілось. Мене так у школі вчили — бути патріотом своєї країни. У житті різні ситуації трапляються. Але я вірю, нам ці випробування дані не просто так, а для науки. Адже тільки пройшовши стезю болю — починаєш цінувати те, що маєш: свою країну, сім'ю, шматок хліба і ясне небо, — упевнений Олександр.

Ось такі люди, такі патріоти. Усіх їх об'єднує любов і відданість Україні, бажання й надалі приносити користь державі. Надавши можливість попервах жити військовим з Криму в нормальних житлових умовах на материковій частині України, керівництво нашої держави віддало належне їхнім вчинкам. Залишається чекати на наступні кроки високопосадовців у цьому напрямі, адже справжні захисники Вітчизни мають бути соціально захищеними. Вони на це заслуговують. І саме в них — міць нашого війська!

В'ячеслав ДЮРДІЄВ,
Олександр ШЕПЕЛЄВ

Замовлення на військов

У 2014 році планується прийняти на навчання до вищих військових навчальних закладів близько 2000 осіб. Це вдвічі більше, ніж минулоріч. Для комплектування сержантських посад приймуть біля 300 чоловік.

У цьому році система військової освіти випустить близько 1000 військових фахівців. Загалом на 1 червня у ВВНЗ проходять навчання близько 6000 слухачів, курсантів, докторантів, ад'юнктів, слухачів курсів підвищення кваліфікації та мовної підготовки.

их фахівців – подвійне

Як повідомив директор Департаменту військової освіти та науки Міністерства оборони України генерал-майор Ігор Толока, у зв'язку з ускладненням внутрішньополітичної обстановки в східних регіонах держави система військової освіти змінюється у відповідності з новими викликами.

– Досвід, набутий під час проведення АТО, впроваджується до навчальних програм, – зазначає керівник Департаменту. – Відтепер значно більше уваги надаватиметься психологічній підготовці військовослужбовців, як одному з видів забезпечення їхньої готовності до сучасного бою.

Заступник Міністра оборони України – керівник апарату Петро Мехед вручив дипломи випускникам Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Нині Департамент освіти і науки щотижнево доводить до ВВНЗ узагальнені інформаційно-аналітичні матеріали про хід проведення антитерористичної операції на сході країни. Таким чином, майбутні офіцери мають змогу докладно розбирати ситуацію та вивчати бойовий досвід. Крім цього, науковці Збройних Сил України обговорюють і надають конкретні практичні рекомендації щодо вирішення проблемних питань підготовки та застосування військ в умовах, що склалися, та з організації матеріально-технічного забезпечення.

Характеризуючи систему військової освіти в Україні загалом, директор Департаменту нагадує: вона інтегрована з державною системою освіти і функціонує на засадах єдиної законодавчої та нормативно-правової бази. Зокрема, нині підготовка здійснюється за 30 галузями знань, 39 напрямками, 155 спеціальностями та 328 спеціалізаціями. Відповідно до мережі військових навчальних закладів входять: 2 університети, 4 академії, 3 військових інститутів, 3 факультети, 19 військових кафедр тощо.

Окрім перебудови навчальних програм ВВНЗ, цього року будуть реалізовані зміни в умовах вступу. Зокрема, згідно з рішенням Міністра оборони України у зв'язку із залу-

ченням до участі в проведенні антитерористичної операції значної кількості офіцерів-кандидатів на навчання до Національного університету оборони України зазначена категорія військовослужбовців зараховуватиметься до вишу без вступних випробувань.

Внесено також зміни в правила прийому до Київського військового ліцею імені Івана Богуна й опрацьовуються пропозиції до Міністерства освіти та науки, у віданні якого перебувають ліцеї з посиленою військово-фізичною підготовкою, щодо надання преференцій дітям біженців з Криму та Донбасу.

Згідно із Законом України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» цій категорії абітурієнтів надаватимуться додаткові місця за державним замовленням при вступі до вищих військових навчальних закладів.

На стадії ухвалення – спільне рішення Міністерства оборони і Міністерства освіти та науки щодо можливості вступу до ВВНЗ за результатами екзаменів на денну форму навчання військовослужбовців рядового, сержантського та старшинського складу, які проходять військову службу за контрактом.

– Випускники військових ліцеїв і військовослужбовці-контрактники при вступі до військових ВВНЗ мають пільгу. Для них здійснюється цільовий прийом на навчання за окремим конкурсом. Квота цільового прийому: для ліцеїстів – 15 %, для військовослужбовців-контрактників – 10 %. Якщо ж вони не проходять за цільовим прийомом, матимуть змогу вступати на загальних засадах, – повідомляє генерал-майор Ігор Толок.

Зрозуміло, що зміни відбулися й у підготовці військових моряків. У зв'язку з тимчасовою анексією АР Крим уряд прийняв рішення розгорнути навчання моряків офіцерського складу на базі факультету ВМС Одеської національної морської академії, а старшинського складу – у відділенні військової підготовки Морехідного коледжу технічного флоту Одеської національної морської академії.

Щодо загальних вимог, то право на вступ до ВВНЗ має цивільна молодь віком від 17 до 21 року, у тому числі й ті, кому 17 років виповнюється у рік вступу, а також військовослужбовці та військовозобов'язані віком до 23 років. Прийом вступників відбуватиметься на основі повної загальної середньої освіти та сертифікатів зовнішнього незалежного оцінювання. При цьому для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста необхідно мати з конкурсних предметів не нижче 124 бали, а для бакалавра (спеціаліста) з профільних конкурсних предметів – не нижче 140 балів.

Департамент військової освіти та науки МО України прогнозує конкуренцію на вступ до ВВНЗ. Зокрема, минулоріч у різних військових навчальних закладах було зафіксовано конкурс від 2 до 5 осіб на місце. Це цілком закономірно, адже вищі Міноборони гарантують якісну освіту безоплатно. Під час навчання курсанти знаходяться на повному державному забезпеченні, а після закінчення ВВНЗ випускники забезпечуються робочими місцями, службовим житлом та отримують пільги згідно із соціальним пакетом.

У рамках системи військової освіти також реалізується чимало міжнародних навчальних програм, що створює додаткову перспективу для молоді.

– Нині три курсанти із Севастополя, які залишилися вірними присязі українському народові, знаходяться у Великій Британії на навчанні у Військово-морській академії. Термін програми складає близько двох років, отож вони повернуться вже підготовленими фахівцями, – інформує Ігор Толук. – Окрім цього, ми отримали пропозиції про співпрацю щодо навчання фахівців Військово-Морських Сил від Польщі, Німеччини, США й Італії. Відповідно в Одесі вже розпочато мовну підготовку для курсантів ВМС, аби вони змогли реалізувати можливості, що відкриваються за кордоном.

Руслан ТКАЧУК

ДОВІДКА «ВУ»

Вищі військові навчальні заклади:

- Національний університет оборони України ім. Івана Черняховського (м. Київ);
- Академія Сухопутних військ ім. гетьмана Петра Сагайдачного (м. Львів);
- Військова академія (м. Одеса);
- Університет Повітряних Сил ім. Івана Кожедуба (м. Харків);
- Факультет Військово-Морських Сил Національної морської академії (м. Одеса);
- Українська військово-медична академія (м. Київ);
- Воєнно-дипломатична академія (м. Київ);
- Військовий інститут Національного університету ім. Тараса Шевченка (м. Київ);
- Військовий інститут телекомунікацій та інформатизації Державного університету телекомунікацій (м. Київ);
- Військовий інститут Державного університету телекомунікацій (м. Житомир);
- Факультет військової підготовки Національного технічного університету (м. Харків);
- Військово-юридичний факультет Національного університету «Юридична академія» ім. Ярослава Мудрого (м. Харків);
- 15 кафедр військової підготовки;
- 3 кафедри катастроф та військової медицини.

ОГОЛОШЕННЯ

Центральний науково-дослідний інститут озброєння та військової техніки Збройних Сил України оголошує Всеармійський конкурс «Кращий винахід року».

Прийом конкурсних документів здійснюється з 1 липня до 1 вересня 2014 року.

Умови конкурсу розміщені на офіційному сайті Міністерства оборони України у розділах «Новини» та «Діяльність» у рубриці «Наші конкурси» під назвою Всеармійський конкурс «Кращий винахід року» на період до 1 жовтня 2014 року.

Конкурсні матеріали надсилати на адресу: 03049, м. Київ, 49, Повітрофлотський проспект, 28. Центральний науково-дослідний інститут озброєння та військової техніки Збройних Сил України.

Контактні телефони оргкомітету конкурсу:
(044) 271-08-73, (044) 520-12-84

Через зліти і падіння,
успіхи й поразки –
курсанти досягають
головного –
офіцерських зірок!

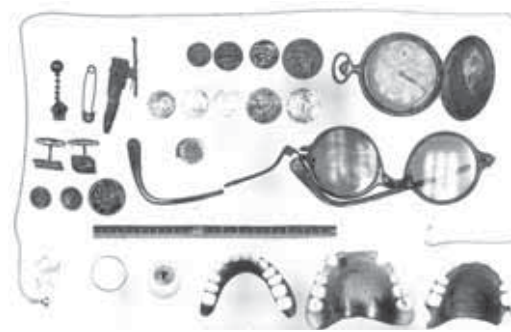
*«Бо немає нічого таємного,
що не виявиться...»
Євангеліє від Луки (гл. 8, ст. 17)*

КРИВАВЕ СВІДОЦТВО Дем'янового Лазу

Голодомори, політичні репресії чорним смерчем пронеслися Україною. Позбавили життя мільйони людей, життя патріотів, небайдужих до долі нації. Їхні могили розкидані по всій Україні.

Дем'янів Лаз, що неподалік Івано-Франківська, одне з багатьох захоронень, де НКВС ховав від сторонніх очей тіла своїх жертв. Протягом десятиліть мало хто знав його таємницю. А кому вона була відома, той волів мовчати, щоб не опинитись на Колимі чи в психлікарні. Але наприкінці 80-х років страшна правда все ж таки відкрилася. Серед тих, хто доклав для цього титанічних зусиль, був і Роман Круцик — заступник голови Всеукраїнського товариства «Меморіал» ім. Василя Стуса.

– Влітку 1989-го, повертаючись з Калуша додому, я зупинився біля села Павлівки. Вирішив назбирати грибів, які завжди рясно росли в цих місцях, – розповідає Роман Миколайович. – На краю лісу зустрів літнього чоловіка, який пас корів. Зав'язалася щира розмова і той, сумно зітхнувши, мовив: «Тут не стільки грибів, скільки кісток людських...»

Як потім з'ясувалося, Ярослав Павлович – так звали мого нового знайомого – незадовго до війни разом з такими ж хлопчиками як сам наткнувся на трупи людей, присипаних землею. Вражені побаченням, діти чимдуж кинулися до голови сільради, аби розповісти йому про страшну знахідку. А той, у свою чергу, повідомив районне керівництво. Наступного дня до лісу приїхали люди у військовій формі і забрали небіжчиків.

Після тієї зустрічі мене терзала думка: куди ж вони поділи тіла людей? Інтуїція говорила: вони їх заховали десь неподалік, швидше за все в глибині лісу. Незабаром нам вдалося віднайти ще одного свідка тих подій – Петра Вінтоняка.

– І що він вам розповів?

– Чоловік пригадав, що в 1939 році, коли орав город, чув постріли і бачив, як того ж дня ввечері до лісу їхало кілька критих вантажівок, після чого там знову стріляли. Петро Захарович погодився показати і місце ексекцій. А згодом повідав ще більше. Зокрема, як німці, окупувавши Станіславщину, примусили колишніх радянських активістів розкопувати могили і витягувати з них тіла вбитих. Після ексгумації могили знову закопали, а місцеві жителі поставили на місці поховання хрест. Ми зуміли відтворити ті трагічні події і дійшли висновку: у Дем'яновому Лазу покійся жертви НКВС. Залишилося лише встановити точні місця їхніх поховань, за що ми і взялися.

– Якими силами?

– Було створено дві пошукові групи, до яких увійшли я, Степан Федик, його син Ярослав, Роман Шевчук, Іван Андрухів, Богдан Вінтоняк, Іван Павликівський і ще кілька чоловік. Озброївшись металевими прутами, почали «прощупувати» землю. Але, попрацювавши кілька днів у лісі, ми ніяких людських останків, окрім гранат і снарядів часів Другої світової війни, так і не знайшли. Незабаром відбулося засідання обласної комісії з розслідування сталінських репресій, до складу якої разом з нами увійшли і пред-

ставники правоохоронних органів, ветерани НКВС, офіцери КДБ.

Справу щодо поховань доручили вести слідчому обласної прокуратури Миколі Даниліву.

– Вийшли на цінного свідка тих подій?

– Якось, повертаючись із лісу після чергових безрезультатних пошуків, ми зустріли незнайомця, який кульгав лісовою стежиною нам назустріч. Порівнявшись з нами, він сказав: «Я хочу дати свідчення».

Ми уважно його вислухали. Виявилося, що Семен Вітвицький у 1941 році вступив до української поліції і брав участь у розкопках могил. Зіставивши його свідчення зі свідченнями інших людей, урешті-решт ми відшукали першу з трьох могил. Це сталося 21 вересня 1989 року.

– Ви проінформували владу, зокрема партійні органи, про свою знахідку?

– Звичайно.

– І якою була їхня реакція?

– Як на мене, то партійні функціонери, місцеві чиновники були просто шоковані: до цього дня більшість з них стверджували, що в Дем'яновому Лазі ніхто й нікого не розстрілював, а якщо і відбувалася якась страта, то це були фашисти. Наступного дня, 22 вересня, я і кілька моїх друзів уже від самого ранку були в лісі. Ближче до обіду почали під'їжджати перші чорні «Волги». З них вийшли «поважні від своєї поважності» чоловіки в краватках. Вони оглянули вийняті із землі залишки одягу, людські кістки.

Представники обласного управління КДБ відразу сказали, що це робота «клятих бандерівців».

З кожним днем ми виявляли все більше і більше людських останків. І це при тому, що нам не вистачало людей: у Дем'яновому Лазу працювали лише активісти «Меморіалу», культурно-наукового товариства «Рух», а також кілька жителів села Пасічна. Але незабаром до нас приєдналися десятки добровольців із навколишніх сіл. За постановою слідчого прокуратури Миколи Даниліва, на розкопки прислали і судового медексперта. Керівники обласної влади та члени комісії з розслідування сталінських злочинів мовчали, роблячи вигляд, що нічого надзвичайного не трапилось. При цьому ідеологи обкому партії поширювали чутки, що в лісі закопані німці, яких знищили радянські війська. Словом, робили все, щоб збити людей з пантелику, не давши їм дізнатися всієї правди. Наступного

На жаль, за 23 роки своєї незалежності Україна так і не спромоглася дати на державному рівні історичну, політичну і правову оцінку злочинам комуністичного режиму. Щоправда, у 1995 році в Івано-Франківську відкрили музей, експонати якого красномовно свідчать про трагедію Дем'янового Лазу. Тоді ж відбулася і презентація книги Романа Куцика «Дем'янів Лаз», написана на основі документів, виявлених в архівах НКВС. У ній містяться фотографії останків, виявлених 20 років тому, прізвища безневинних жертв. А ще — прізвища тих, хто був безпосереднім виконавцем злочинних наказів — подібних прецедентів, де відкрито б називалися імена жертв і їхніх катів, в Україні ще не було!..

дня на місце захоронення прибула комісія у складі високопоставлених членів обкому партії. І знову ми почули, що «цей злочин на совісті націоналістів або ж відступаючих німців». Але... Буквально на їхніх очах ми виявили в зотлілій одежі документ — копію вироку на громадянина Мишковського, виписану на бланку... НКВС!

Чиновники знітилися. Згодом зуміли витребувати з архівів КДБ УРСР і кримінальну справу страченого,

ще раз переконавшись, що така людина жила і була розстріляна як «ворог народу».

— **І довго вам, пане Романе, довелося працювати в Дем'яновому Лазу? Влада і надалі продовжувала ігнорувати вас і ваших колег?**

— Так, ігнорувала. Але незважаючи на таке «сприяння», ми вперто працювали, метр за метром, сантиметр за сантиметром наближаючись до істини. Вибачте за високий пафос, але я і мої колеги покля-

лися на могилі невинно убієнних, що «розкопаємо» всю правду про Дем'янів Лаз, донесемо її до кожного жителя Івано-Франківщини. Так ось, у нижніх шарах могили знаходилися небіжчики, у яких були поламані руки й ноги. То були в'язні, яких привозили сюди вже мертвими зі Станіславської тюрми. Перед цим їх жорстоко кували, про що свідчили численні переломи. В'язнів, які копали для своїх побратимів яму, потім теж розстрілювали. Ми знаходили грудні кістки людей зі слідами у формі правильних чотирикутних отворів, що свідчило: після пострілів у потилиці засуджених їхні тіла ще й проколювали багнетами.

З кожним днем робота просувалася все швидше і швидше, та на душі ставало все тяжче і тяжче – знайдених людських останків було стільки, що відповідні фахівці не встигали навіть складати протоколи. Тому за розпорядженням начальника республіканського бюро судово-медичних експертиз професора Юрія Шупика створили дві бригади експертів, до яких увійшли спеціалісти з різних міст України. Працювали ми до жовтня 1989 року. Розкопали всі три могили. З останньої дістали останки 108 чоловік. До речі, серед розстріляних були і жінки, і навіть грудні діти...

– **Останки скількох людей знайшли в лісі?**

– 524-х... Згодом ми поховали їх по-християнськи. Це сталося 29 жовтня 1989 року за участю священиків та майже 500 тисяч людей, які приїхали до Дем'янового Лазу, аби вклонитися загиблим.

– **Вочевидь, більшовицький режим залишив на українській землі багато могил, в яких поховані останки українців. Чи були спроби з'ясувати, скільки їх?**

– Думаю, що достеменною відповіддю на це запитання вам ніхто не дасть, адже політичних репресій українці зазнавали протягом цілих десятиліть. Їхні масштаби залежно від років різнилися. Людей і волі

позбавляли, і фізично знищували. Особливо в 1937-1939 роках. Утім, на прикладі Дем'янового Лазу ми переконалися, що нелюди в одностроях НКВС продовжували кувати людей і за кілька днів до війни. Звісно, що їм потрібно було якось приховати свої злочини. Наприклад, у Биківнянському лісі, що неподалік від Києва, закопали в землю близько 100 тисяч чоловік. Ми знаємо, що подібні захоронення є в Дніпропетровську, Вінниці, Умані та інших містах України. Але здійснити розкопки і перепоховати достойно останки жертв сталінізму неможливо, оскільки на місцях захоронень побудовані різні об'єкти, у тому числі і розважальні. Так, у Вінниці на тому місці, де поплічники Берії відправили на той світ тисячі людей, гомонить міський парк з каруселями та кав'ярнями.

Щодо Західної України, то тут ситуація ще складніша: Червона армія своєю переможною ходою ще не дійшла до Берліна, а від рук нквсників тріщали березові хрести на таємних похованнях галичан під час німецької окупації, викорчувувались цілі ліси, зрівнювались бульдозерами яри, що стали місцями масових нищень українців. Живі свідки, які бодай словом згадували про них, безслідно зникали. Словом, Радянська влада робила все можливе і неможливе, щоб приховати правду про свої злочини. Але це не завжди їй вдавалося, бо лише протягом 1989-1999 років на теренах Івано-Франківщини здійснили розкопки 114 поховань. Зокрема, на Старому цвинтарі в Івано-Франківську, неподалік села Посіч, що в Чорному лісі, поблизу селища Войничів. До речі, у Войникові серед 150 розстріляних знайдено 52 дитини. Зважаючи на це, скажіть, чим НКВС відрізнявся від німецького гестапо чи СС?

Розмову вів Сергій ЗЯТЬЄВ
Фото автора

ЗБРОЙНІ СИЛИ ІЗРАЇЛЮ:

Всі роки свого існування Ізраїль знаходиться у стані війни. Невипадково єврейська держава вважається своєрідним світовим полігоном, на якому апробуються новітні військові ідеї та технології. У ході численних, різних за масштабом збройних конфліктів армія країни набула значного досвіду, який акумулювався у військовій доктрині. Для Ізраїлю «війни майбутнього» не є чимось абстрактним. До них держава змушена ретельно готуватися. І це предмет постійної турботи військового та цивільного керівництва.

ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ ВОЄННОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

До 1967 року Ізраїль за своєю територією був затиснутий, за висловом экс-міністра закордонних справ Ебана, «у межах Освенцима». Найгіршим було становище Західного Єрусалима, оточеного ворожими територіями з трьох боків. Стратегічну небезпеку представляли і пануючі висоти, які в центральній частині займала Йорданія, а на півночі – Сирія. Усі ці труднощі позначилися в часи війни за незалежність 1948 року, однак їх вдалося подолати. Крім того, територіальна уразливість із часом може обернутися на перевагу. Так, вузька смуга Сектора Газа виглядає на карті як вказівний палець, загрозливо націлений у саме серце Ізраїлю – Тель-Авів. Однак ворожі війська, що знаходяться на території Гази, надзвичайно легко відрізати й оточити: з усією очевидністю це проявилось і в 1948, і в 1956 роках, коли Ізраїлю силами всього однієї дивізії з легкістю вдалося захопити ключове місто Сектора – Рафу. Те ж саме повторилося і в 1967 році.

Близькість території противника і відсутність якої б то не було стратегічної «глибини» власних земель змусили ізраїльське командування виробити послідовно наступальну доктрину, апробовану ще під час суецької кампанії 1956 року. Тоді 202-га парашутно-десантна бригада під командуванням Аріеля Шарона вийшла на Синайський півострів і по суті розгромила три єгипетські дивізії.

Шестиденний тріумф

Саме у шестиденній війні детально опрацювання воєнної стратегії стало головною перевагою Ізраїлю 1967 року. Економічно країна не могла витримати тривалу війну, тому ставка була зроблена на рішучий наступ. Обмеженість власних можливостей і відсутність масштабної допомоги з боку західних держав позначилися на технічному оснащенні армії: ізраїльські танкісти в 60-ті часто-густо управляли танка-

ми «Шерман» часів Другої світової, хоча на озброєнні у них була і невелика кількість більш сучасних «Паттонів».

Відповідно, було вирішено розвивати власне виробництво, і хоча до 1967 року оригінальні військові розробки були ще досить скромними, зате вдалося домогтися багато чого в частині модернізації застарілої іноземної зброї. Нарешті, істотними перевагами стали більш висока освіченість населення і демократичний устрій країни.

Шестиденна війна на Близькому Сході між Ізраїлем, з одного боку, та Єгиптом, Сирією, Йорданією, Іраком й Алжиром, з другого, тривала з 5 по 10 червня 1967 року. Ізраїль переможно встановив контроль над Синайським півостровом, Сектором Газа, Західним берегом, Західним Єрусалимом і Голанськими висотами.

Територіальна оборона

Новим завданням для досягнення безпеки країни стала споруда єврейських поселень на новопрідбаних землях. Поселення вимагали постійного захисту, а у випадку конфлікту – термінової евакуації, як це сталося з жителями Голанських висот під час війни Судного дня в 1973 році. Для відбиття терористичної та воєнної загрози споруджували військові бази. У результаті «закриті зони» зайняли майже 60 % усіх нових територій. Чим більше земель набував Ізраїль, тим більше йому потрібно було сил, щоб захистити «нажити».

Відтак, одним із пріоритетів стало зміцнення територіальної оборони. На місці майбутнього поселення підрозділи спеціальної бригади НАХАЛЬ Армії оборони Ізраїлю розбивали польовий військово-будівельний табір. Вони займалися бойовою підготовкою та паралельно під керівництвом військових інженерів будували житловий комплекс, який здавали

«під ключ» органам майбутнього самоврядування.

Підрозділи комплектувалися переважно із числа молодих членів патріотичної організації «Гуш Емунім», фанатично відданих ідеї забезпечення непереможності держави Ізраїль у будь-якій війні. Важливо зауважити, що значна частина бійців НАХАЛ'а ставала активними членами побудованих ними нових «кібуців».

Ідея захистити нові території лягла в основу нової воєнної доктрини, розробленої під керівництвом начальника Генерального штабу Бар-Лева. Цього разу упор робився не на превентивний удар і навіть не на «заманювання» й оточення противника, а на оборону нових кордонів за допомогою мережі укріплень на суші та потужної підтримки з боку Військово-Повітряних Сил.

Така стратегія вимагала значних вкладень у воєнне будівництво. Багато в чому завдяки різко збільшеній американській фінансовій допомозі Ізраїль не тільки примножив чисельність, а й різко поліпшив технічну оснащеність своєї армії. Крім масової закупівлі американського озброєння (насамперед найсучасніших бойових літаків F-15 і F-16), успішно здійснювалися і власні військові розробки (наприклад, ракет «Єрихон» типу «земля – земля»). Вступаючи на посаду Міністра оборони в 1981 році, Аріель Шарон заявив, що від Марокко

до Перської затоки немає сили, здатної протистояти Армії оборони Ізраїлю. Упевненість у власній могутності тільки сприяла подальшому закріпленню на окупованих територіях.

Прем'єр-міністр Бегін здійснив цілу програму послідовного заселення територій: за 5 років чисельність єврейського населення там зросла від 9 до 100 тис. чоловік.

Вторгнення до Лівану в 1982 році в ході операції «Мир Галілеї» показало, що набагато більшу небезпеку для Ізраїлю представляє не розгортання повномасштабних військових дій, а «повзуча» партизанська війна. Легко дійшовши до Бейрута, армія зіткнулася зі щоденними нападами із засідок, нескінченними підривами будівель і машин. У кінцевому рахунку, утративши близько 1 500 чоловік, армія була змушена з часом відступити до колишніх кордонів.

Донедавна будівництво національних збройних сил йшло відповідно до воєнної доктрини, принципи якої були розроблені ще творцями держави Ізраїль, зокрема першим прем'єр-міністром країни Давид Бен-Гуріоном. Основні її положення були такими: Ізраїль мав перевершити блок арабських держав якістю озброєнь, а також рівнем бойової підготовки військовослужбовців. Невеликі регулярні збройні сили повинні бути забезпечені необхідним числом резервістів, які щорічно проходять бойову підготовку і у випадку війни можуть швидко поповнити свої підрозділи. Армія має гарантовано здобути перемогу в широкомасштабній звичайній війні, де задіяні мотопіхотні, танкові й авіаційні з'єднання, що включають тисячі одиниць бойової техніки. Прикладом тому може служити війна Судного дня 1973 року. Тоді з обох сторін у бойових діях брали участь більше мільйона військовослужбовців і багато тисяч танків та літаків.

У військовому будівництві Ізраїль досяг помітних результатів: міць його армії не поступається, а по ряду показників навіть перевершує сумарну військову міць низки європейських країн НАТО. Ізраїльська військова промисловість дозволяє країні бути однією з найбільших

— ізраїльський розділовий бар'єр — прикордонна споруда Ізраїлю, що відділяє країну від Західного берега річки Йордан. Загальна довжина прикордонного бар'єру становить 703 кілометри.

у світі виробників й експортерів високотехнологічних озброєнь.

Разом з тим утримання такої армії – важкий тягар для держави. Військові витрати поглинають значну частину ВВП, що веде до скорочення життєво важливих соціальних програм. До того ж населення Ізраїлю зросло із 600 тис. до 7 млн чол. і нинішній призов новобранців відповідно до Закону про загальний військовий обов'язок просто перевищує потреби армії.

Про необхідність кардинального реформування Збройних сил заговорили ще на рубежі 80-90 років минулого століття. Генератором нових ідей був генерал Дан Шомрон, який з 1987 по 1991 роки займав пост начальника Генштабу.

Вважається, що він – автор популярного терміну «маленька розумна армія». Шомрон вийшов з пропозицією радикально оновити, зробити більш ефективними засоби ведення війни й одночасно скоротити армію та військові витрати. У той час ідею не підтримали. І лише трохи згодом до неї повернулися знову.

Коли терористи прикриваються населенням

На межі третього тисячоліття Ізраїль зіткнувся з новими загрозами. Це, насамперед, міжнародний, зокрема палестинський, тероризм, а також прагнення ворожих режимів тим чи іншим способом роздобути зброю масового ураження. Відомо, наприклад, що Іран, який відкрито проголосив своєю метою знищення єврейської держави, близький до створення ядерної бомби.

Ці загрози змусили керівництво країни переглянути доктрину національної безпеки й почати реформу армії Ізраїлю – ЦАХАЛу. Її мета – підготувати Збройні сили до майбутніх воєн, в яких регулярним силам доведеться мати справу з розрізненими терористичними групами, що ховаються в містах з численним співчуваючим терористам населенням. Такі групи здатні завдати втрат противнику, особливо якщо в їхніх руках виявиться зброя масового ураження.

Інший тип вірогідної війни – зіткнення з географічно віддаленими державами, так званими «країнами-ізгоями», які прагнуть заволодіти ядерною зброєю і засобами її доставки.

– Починаючи з 2007 року, Близький Схід і Європа зіткнуться з новою ядерною загрозою, яка радикально відрізнятиметься від нинішньої. Це буде зовсім інший світ, – заявив экс-глава військової розвідки Ізраїлю (АМАН) генерал Аарон Зеєв-Фаркаш.

Суть реформи полягала у максимальній інтеграції різних військових структур, коли спільно під єдиним командуванням діють відносно невеликі піхотні, танкові, авіаційні частини, оснащені високотехнологічними зброєю і засобами зв'язку.

Треба відзначити, що ефективність такої військової інтеграції була продемонстрована ще в ході розпочатої у 2000 році палестинської інтифади. Зіткнувшись тоді з неможливістю через гуманітарні міркування проводити масовані військові операції в палестинських містах, що служили базами для терористів, ізраїльське командування обрало шлях точкових ударів по ватажках бойовиків та їхніх базам.

«Кела-2008»

Старт військової реформи було дано в кінці 2002 року, коли за розпорядженням тодішнього начальника Генерального штабу генерала Моше Ялона створили кілька комісій для вироблення пропозицій щодо реорганізації ізраїльської армії. Результати роботи комісій лягли в основу програми розвитку ізраїльської армії до 2008 року – «Кела-2008».

Згідно з нею Військово-Повітряні Сили і розвідка отримали найбільші бюджети на придбання нової техніки. Так, ВПС було виділено більше мільярда доларів, а військовій розвідці – 600-700 млн дол. на вдосконалення системи збору інформації, доведення її до низового командного складу. Були запущені нові супутники фотозйомки та зв'язку, а також придбані безпілотні розвідувальні апарати. Значні витрати пішли на створення системи єдиного управління всіма трьома родами військ під назвою «цифрова сухопутна армія».

Масштаби і темпи військової реформи помітно зросли в 2004 році, коли посаду начальника Генштабу зайняв генерал Дан Халуц. Само це призначення можна вважати знаковим – уперше в історії ЦАХАЛу Генштаб очолив військовий льотчик. Усі його попередники представляли Сухопутні війська.

Свій план реорганізації армії Халуц запропонував прем'єр-міністру Шарону, міністру оборони Мофазу та начальнику Генерального штабу Ялону ще під час свого перебування Головнокомандувачем ВПС. Цей план передбачав, зокрема, скорочення оборонного бюджету в 2003 році на 500 млн дол. США і на більш ніж 200 млн – у кожний з наступних двох років (військові витрати в 2005 році склали 10 млрд дол.).

Відтак, на базі Сухопутних військ сформовано окреме Командування сил наземного базування, а Ген-

штаб займався стратегічним плануванням, управлінням і координацією дій наземних Військово-Морських і Військово-Повітряних Сил.

Значно підвищилась оперативність прийняття рішень та їх якість. Відбулося помітне скорочення дублюючих штабних і тилових структур. Вивільнені матеріальні ресурси пішли на зміцнення бойових частин і з'єднань.

Значна роль відводиться зв'язку. Уже зараз портативні комп'ютери стали стандартним елементом оснащення ізраїльського бійця.

Поряд з Військово-Повітряними Силами і розвідкою швидкими темпами розвивається Військово-Морський флот, який ніколи раніше не відігравав у ЦАХАЛі помітної ролі. Включення до його складу трьох підводних човнів типу «Dolphin», здатних нести крилаті ракети морського базування великої дальності й виконувати автономні плавання в будь-яку точку Світового океану, перетворили ізраїльський ВМФ у потужний вид Збройних сил.

Для захисту військ і населення Ізраїлю від ракетних ударів створена і розвивається багаторівнева система протиракетної оборони (ПРО), що отримала назву «Хом». Це перша у світі система ПРО, яка охоплює всю територію Ізраїлю. До її складу входять: система виявлення й оповіщення на основі радіолокаційних станцій «Green Pine», протиракетний комплекс «Хец» для боротьби з балістичними ракетами, високоенергетичний лазер «THEL» для ураження ракетних систем залпового вогню, сучасні безпілотні літальні апарати (БПЛА) з підвищеним часом патрулювання (до двох діб) для виявлення й оповіщення про напад, а також ударні БПЛА – носії протиракет.

Прискореними темпами в Ізраїлі розвиваються військові космічні програми. У Головному штабі ВПС

ДОВІДКА «ВУ»

Згідно з даними «Вікіпедії», станом на 2012 рік в Армії оборони Ізраїлю (ЦАХАЛ) служило 176,5 тис. осіб, із них 133 тис. – у Сухопутних військах, 34 тис. – у Військово-Повітряних Силах, 9,5

тис. – на флоті. Наніввійськові організації налічують 8 тис. осіб. У разі війни Ізраїль може призвати в армію близько 560 тис. резервістів.

Кістяк бронетанкових сил ЦАХАЛу, які налічують 3 500 машин, складають танки власного виробництва «Merkava» (модифікації Mk1 – MkIV) загальною кількістю в 1 500 машин. Також ЦАХАЛ володіє 100 танками «Magach-7», 700 застарілими американськими M-60 різних модифікацій і 560 M-48A5, 200 британськими «Centurion». На озброєнні ізраїльської армії стоять 10,5 тис. БТР і 5,5 тис. різних артилерійських систем.

ВПС Ізраїлю вважаються найсильнішими в регіоні. Вони налічують 460 одиниць авіатехніки, у тому числі 170 винищувачів (американські F-15 і F-16) і 270 штурмовиків (американські A-4, F-4, F-16D, F-16I, ізраїльські «Kfir»), а також 80 бойових вертольотів («Cobra», «Apache»). У складі військ ППО налічується 3 батареї ЗРК «Arrow», 6 батарей комплексу «Patriot» і 17 батарей «Improved Hawk».

У складі флоту – 3 підводних човни «Dolphin», 3 корвети типу «Eilat» і близько 60 катерів.

Крім того, експерти вважають, що у Тель-Авіва може бути до 200 ядерних боеголовок, установлених на ракети «Jericho» з дальністю до 6,5 тис. км. Сам Ізраїль наявність у нього зброї масового ураження не підтверджує, але й не спростовує.

створено управління космічних військ. Воно, зокрема, відповідає за розробку та пуски розвідувальних супутників, системи супутникового зв'язку, збір і обробку даних, що надходять з космосу.

Наявність в Ізраїлю ядерної зброї служить досить істотним стримуючим фактором. Характерно, що арабські країни, підтримуючи терористичні вилазки проти Ізраїлю, так і не зважилися постачати бойовикам зброю масового ураження. Навіть Ірак начинив усі 43 ракети «Скад», випущені в 1991 році по Ізраїлю, звичайною вибухівкою, а дві, що були направлені у бік ядерного реактора в Дімоні, несли у своїх боеголовках цемент і шматки сталевих арматури. Іракці справедливо побоювалися удару відплати.

Радикальні задуми

У минулому році начальник Генерального штабу Армії оборони Ізраїлю Бені Ганц оприлюднив інформацію, що в найближчі п'ять років в армії Ізраїлю намічаються й інші зміни, спрямовані на те, щоб зробити її більш економічною і в той же час – більш ефективною.

За словами багатьох експертів, ці перетворення в ізраїльській военній доктрині будуть настільки радикальними, що їх можна назвати революційними. Деякі формування, оснащені старими танками і літаками, будуть розформовані, оскільки їх обслуговування вимагає великих коштів. Зменшення особового складу також допоможе економії в довгостроковій перспективі. Певним чином такі зміни обумовлені недостатньою кількістю ресурсів на оборону, яка вимагає великих витрат. У країні час від часу проходять соціальні протести, тому військовим доведеться піти на істотні скорочення бюджету.

Але якщо бути відвертими, то подібні плани в ізраїльській армії пов'язані не тільки з бюджетними проблемами, а насамперед – з радикальними змінами в геополітиці країн, що оточують Ізраїль. При цьому слід розуміти оточення, в якому перебуває держава. Мало хто буде заперечувати, що арабський світ продовжує трясти, і кінця цим катаклізмам поки не видно. Великі у військовому відношенні регіональні гравці такі, як: Єгипет, Сирія та Ірак – переживають період політичної невизначеності, повномасштабну громадянську війну і виснажені кривавим насильством. Тому останні кілька років зміни в ізраїльській армії відкладалися частково через брак бюджетних асигнувань, а частково – через драматичні події у регіоні.

Переміни очікуються не тільки в кількості традиційних зразків озброєння (танків, літаків тощо), але й у підходах до їх застосування. Планується більше уваги приділяти розвідці і кібернетичним війнам.

У зв'язку з нестабільністю в Сирії виникає потреба нарощувати сили, що відповідають за Голанські висоти. Також значні ресурси буде виділено на те, щоб забезпечити можливість нанесення ударів углиб території противника і поліпшити координацію дій між Сухопутними військами й авіацією. Більше уваги приділятиметься швидкості розгортання сил і застосуванню озброєнь, здатних точно вражати цілі. При цьому доречним є приклад використання останнім часом високоточної ракетної системи «Тамуз» («Tamuз») у відповідь на спорадичні обстріли із Сирії, що може служити індикатором того, які саме види озброєнь будуть мати важливе значення в майбутньому.

Ізраїльські військові підходи традиційно полягали в тому, щоб мінімізувати час конфлікту. Зараз це ще важливіше, ніж раніше, через зростаючі ракетні арсенали таких угруповань, як, наприклад, ліванської «Хезболли». Це означає, що територія Ізраїлю, як ніколи, перебуває під загрозою.

Іншим прикладом застосування високотехнологічних систем озброєння є використання для свого захисту протиракетних систем «Стріла» і «Залізний купол». У той же час посилення наступального потенціалу армії розглядається в Ізраїлі як ключова умова для забезпечення здатності керувати ходом і тривалістю майбутніх конфліктів.

Успіх реформ багато в чому залежить від правильного розуміння перехідного періоду, під час якого існують певні ризики. Труднощі з бюджетом означають, що в короткостроковій перспективі дещо скоротиться бойова підготовка військовослужбовців. Проте серед ізраїльського вищого військового командування є думка, що на цей ризик можна піти, зважаючи на неспокій, який панує в сусідніх арабських країнах. Наприклад, в Єгипті мирний договір з Ізраїлем може бути і непопулярним серед народу, але єгипетська армія неухильно дотримується його здебільшого через те, що він відкриває їй шлях до істотної американської військової допомоги. Ірак більше не є серйозним гравцем у військовому відношенні, але обстановка в ньому підвищує «градус напруженості» у всьому регіоні. Сирія переживає кризу, і майбутнє її режиму залишається під питанням. Що стосується інших «гравців», то іранська ядерна програма залишається потенційною загрозою. У зв'язку із цим ЗС Ізраїлю, у першу чергу Військово-Повітряні Сили, нарощують свої здібності.

Геополітичне оточення Ізраїлю характеризується нестабільністю і невизначеністю, є ризик швидкої ескалації конфлікту на декількох напрямках. Тому багато військових оглядачів визнають, що реформа ізраїльських Збройних сил – виправдана. Можливо, найбільшою загрозою для неї буде відмова уряду виконати свої обіцянки з оборонних витрат, і ця амбітна програма обмежиться на ділі лише перегрупуванням сил. На тлі цього в армії з'являються і нові місії. Зокрема, ізраїльський Військово-Морський флот повинен забезпечувати захист видобутку газу поблизу берегів Ізраїлю з родовища, яке може задовольнити енергетичні потреби країни на довгий час.

Реформування ізраїльської армії з кожним роком набуває все більшого розмаху. Скорочення і суміщення ланок управління військами, зменшення її чисельності дозволили помітно посилити бойову складову ЦАХАЛа і скоротити військовий бюджет. Завдяки воєнній реформі швидкими темпами зростає стратегічний потенціал Ізраїлю та його здатність дати відсіч агресору.

Тетяна САВЧЕНКО

ПОЛІТИКА ТУМАННОГО АЛЬБІОНУ

Досвід участі Великої Британії в різних міжнародних організаціях, зважаючи на те, що держава є постійним членом Ради Безпеки ООН, одним зі світових фінансових центрів і членом ядерного клубу, завжди викликав неабиякий інтерес.

Серед інших країн Західної Європи Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії є помітним своїми особливою позицією та підходами, що характеризуються вибірковістю участі в інтеграційних процесах на європейських теренах і певною дистанційованістю від інших держав континентальної Європи.

Утративши свої заморські володіння після Другої світової війни, Британія стала зо-

середжувати значну увагу суто на європейських справах. Однак, враховуючи тісну співпрацю Вашингтона й Лондона, можна зробити висновок, що Великобританія до сих пір не визначилася у своїх зовнішньополітичних пріоритетах – бути з Європою чи лишатись з Америкою.

Вивчення досвіду Великої Британії є вельми важливим для України у світлі її європейських та євроатлантичних прагнень.

Між океанами

Девід Камерон, прем'єр-міністр Великої Британії, вважає, що Європейський Союз повинен і надалі надавати постійну підтримку українському уряду в проведенні важких, але необхідних реформ.

Після Другої світової війни Велика Британія активно починає шукати оптимальну формулу колективної безпеки. Уклавши в 1947 році Дюнкеркський оборонний договір з Францією, роком пізніше вона приєдналася до Західного союзу – оборонного пакту країн Західної Європи. Проте, беручи до уваги очевидність того факту, що для ефективного забезпечення власної безпеки суто європейські моделі не видаються достатніми, Сполучене Королівство завзято підтримує ідею трансатлантичного підходу до колективної оборони. Саме тому в 1949 році Велика Британія стає однією з держав – засновниць НАТО. Відтоді й до цього часу вона виконує в Альянсі роль сполучної ланки між європейською когортою членів Альянсу та їхніми заокеанськими колегами.

На прикладі Великої Британії переконливо видно, що НАТО не є панацеєю від усіх загроз національній безпеці. Так, під час суецької кризи 1956 року британський уряд виявився безсилим перед радянською «ракетною нотою».

Альянс не зміг урятувати Лондон від терактів 2005 року так само, як свого часу не захистив Нью-Йорк у

2001-му або Мадрид у 2004 роках від жахливих терористичних атак.

Під час війни з Аргентиною за Фолклендські острови 1983 року Велика Британія не стала звертатися до НАТО по допомогу, незважаючи на те, що частина її території була окупована агресором. Натомість це радше пов'язано з тим, що урядові Великої Британії тоді, як ніколи, була потрібна «маленька та переможна війна». Керівництво держави розуміло, що англійська армія здатна і самотужки перемогти Аргентину. Крім того, Лондон хотів уникнути напруження відносин з Вашингтоном, адже Латинська Америка була традиційною сферою впливу США.

Український фактор

Велика Британія традиційно підтримувала прагнення України приєднатися до НАТО. Ще з 90-х років ця держава практикує програми для українських офіцерів, і не один десяток наших військовослужбовців пройшли стажування в Туманному Альбіоні. Поряд з тим Велика Британія бере активну участь у програмах НАТО щодо допомоги адаптації в цивільному житті українським військовослужбовцям, звільненим у запас.

Стрижнем британської зовнішньої політики є особливі відносини зі Сполученими Штатами Америки, які, у свою чергу, є локомотивом розширення НАТО.

Треба наголосити, що Велика Британія завжди мала непрості стосунки з Росією. Згадаймо Кримську війну всередині XIX століття, англійські демарші 30-х років XX століття, висилки радянських дипломатів з Лондона в період «холодної війни», напруження взаємин між «двохголовим орлом» і «гордим левом» через убивство відставного офіцера ФСБ у Великій Британії та від-

мову Росії у видачі його передбачуваного кіллера...

Тому можна стверджувати, що такий стан речей міг би бути каталізатором британських ініціатив щодо підтримки приєднання України до Північноатлантичного альянсу.

Крім того, Велика Британія ніколи не заперечувала європейського майбутнього України й завжди була найбільшою серед держав «старої Європи» прихильницею розширення Європейського Союзу. Адже національними інтересами Британії є недопущення надмірної централізації в наднаціональних інституціях ЄС, унеможливлення перетворення Євросоюзу на федерацію. А цього можна запобігти шляхом прийняття до лав ЄС нових членів.

Звичайно, прийняття України до НАТО та ЄС є вигідним для Британії, але не настільки, щоб переконувати в необхідності цього інші країни за рахунок своїх власних інтересів. Проте, як вважає британський прем'єр Девід Камерон, Європейський Союз повинен і надалі надавати постійну під-

Велика Британія традиційно підтримувала прагнення України приєднатися до НАТО.

Ще з 90-х років ця держава практикує програми для українських офіцерів, і не один десяток наших військовослужбовців пройшли стажування в Туманному Альбіоні.

тримку українському уряду в проведенні важких, але необхідних реформ. Також він заявив, що країни «Великої сімки» введуть нові економічні санкції проти Росії, якщо вона почне торгіву війною з Україною.

Однак наше майбутнє залежить від нас самих. Чим ближчою до демократичних західних країн буде наша держава, тим ближче до нас будуть вони. Треба усвідомити: ніхто не подарує нам високого рівня життя, і саме від успіху реформ і демократичних перетворень в Україні залежить час нашого приєднання до європейських та євроатлантичних інтеграційних структур.

Олександр БАРСЬКИЙ

На прикладі Великої Британії переконливо видно, що НАТО не є панацеєю від усіх загроз національній безпеці: Альянс не зміг урятувати Лондон від терактів 2005 року.

БМ «ОПЛОТ»

Основний бойовий танк БМ «Оплот» є результатом багаторічної діяльності української танкобудівної школи. Це — бойова гусенична машина, яка має високу вогневу міць, надійний захист і високу рухливість. Танк призначений для ураження вогнем усіх видів наземних (надводних) і низколетючих на малих швидкостях повітряних цілей в умовах вогневої протидії супротивника.

ВДОСКОНАЛЕННЯ

БМ «Оплот» є докорінною модернізацією танка Т-84У «Оплот» та найновішим представником серії Т-84. Від попередніх танків відрізняється наявністю вузлів і систем:

- комбінованого панорамного прицілу командира з незалежними денним і тепловізійним каналами, що забезпечує можливість ведення прицільної стрільби з дистанційно-керованого зенітного кулемета по повітряних цілях на кутах піднесення до $+60^\circ$;
- окремого (незалежного від навідника) тепловізора і лазерного далекоміра командира;
- вбудованого динамічного захисту нового покоління

«Ніж-2», здатного протистояти кумулятивним боеприпасам з танделною бойовою частиною;

- нових засобів радіозв'язку;
- комплексної системи управління рухом, що забезпечує автоматичне перемикання передач і плавний поворот під час руху танка;
- вдосконаленого цифрового щита механіка-водія;
- вдосконаленого штурвала;
- більш екологічного дизельного двигуна 6ТД-2Е потужністю 1200 к.с.;
- потужнішого допоміжного агрегата живлення (10 кВт замість 8 кВт).

Гармата 125 мм КБАЗ

Бойовий комплект
46 снарядів та ПТУР
(28 у конвеєрі заряджання)

КЕРОВАНЕ ОЗБРОЄННЯ

Особливістю танка є наявність керованого озброєння, яке дозволяє вести вогонь з гармати керованою ракетою «Комбат» українського виробництва з лазерним наведенням, уражати цілі на відстанях до 5000 м, забезпечувати бронепробиваємість за динамічним захистом не менше 750 мм.

ПТУР «Комбат» протягом усього польоту ведеться над лінією візування, а переведення безпосередньо на ціль здійснюється автоматично всього за 0,3 секунди до моменту ураження. Це практично унеможливляє дії противника щодо постановки перешкод. Стрільба ПТУР «Комбат» можлива на швидкостях руху танка до 30 км/год, по цілях, що рухаються зі швидкістю до 70 км/год.

ПТУРи розміщуються в автоматі заряджання так само, як і звичайні снаряди.

КЕРУВАННЯ ВОГНЕМ

— Денний прицільний комплекс навідника

— Нічний прицільний комплекс навідника

— Панорамний прицільний комплекс командира

- стабілізатор озброєння;
- танковий балістичний обчислювач;
- система обліку вигину ствола;

- система дистанційного керування зенітним кулеметом.

ЗАХИСТ

БМ «Оплот» має комбіновану систему захисту, що включає в себе пасивну броню, вбудований динамічний захист новітнього покоління вітчизняної розробки і низку інших пристроїв захисту, оптимізованих проти сучасних засобів ураження танків.

Для ефективного протистояння високоточним засобам ураження, що використовують лазерну систему наведення, на танку встановлений комплекс оптико-електронної протидії.

Екіпаж і внутрішнє обладнання танка захищені спеціальною системою від впливу ядерної зброї, радіоактивного пилу, отруйних та бактеріологічних речовин. Танк має антирадарне покриття. Крім того, його башта оснащена щитами, які знижують помітність «Оплоту» для радарів.

Рішення широкого кола бойових завдань можливе в різних кліматичних, метеорологічних і дорожніх умовах у діапазоні температури навколишнього середовища від -40 до $+55^{\circ}\text{C}$, відносній вологості повітря до 98 % при температурі $+25^{\circ}\text{C}$, висоті до 3000 м над рівнем моря і запиленості повітря, що зустрічається при реальній експлуатації.

2800
по принципу
командира

7075

з гарматою 9720

4175
по принципу
командира

екіпаж

ЕРГОНОМІКА

- Автоматичне перемикання передач значно спрощує управління, знижує час на навчання механіка-водія і його стомлюваність під час тривалої їзди на танку.
- Цифровий щит (бортовий комп'ютер) механіка-водія призначений для індикації рівня палива і масла, управління роботою підігрівача, передпускової підготовки і пуску основного двигуна, відображення параметрів двигуна і трансмісії.
- Система кондиціонування повітря складається з двох кондиціонерів, установлених у корпусі й башті, і забезпечує комфортні умови роботи екіпажу шляхом охолодження, осушення або обігріву повітря в жиллому відділенні.

СПЕЦИФІКАЦІЯ

Глибина водної перешийки	Глибина броду	Кут нахилу	Кут підйому	Висота перешийки	Ширина перешийки
5 м	1,8 м	25°	30°	1 м	2,85 м
51 т	1200 л	45 км/год	70 км/год		

МОБІЛЬНІСТЬ

Двигун БТД-2Е потужністю 1200 к.с. зі зменшеною димністю і токсичністю вихлопу.

Двигун працює на бензині, газі, дизельному паливі або їх суміші в будь-якій пропорції.

Нова комплексна система управління рухом танка забезпечує плавний поворот як під час руху, так і на місці, а також покращує динамічні характеристики розгону машини за рахунок забезпечення перемикання передач в оптимальному режимі.

НЕОДНОРАЗОВИЙ ПРИЗЕР ЧЕМПІОНАТІВ ЄВРОПИ ЗІ СПОРТИВНОЇ ГІМНАСТИКИ ОЛЕГ ВЕРНЯЄВ: «ВИСТУПИ ЗА УКРАЇНСЬКУ ЗБІРНУ НЕ ПРОМІНЯЮ НАВІТЬ НА МІЛЬЙОН ДОЛАРІВ»

ЛОНДОН: РАНА, ЩО НЕ ЗАГОЮЄТЬСЯ...

– Олегу, чоловіча команда з Японії зі спортивної гімнастики, яка зайняла четверте місце під час Олімпіади-2012 у Лондоні, подала протест на некоректне суддівство. Його задовольнили. В результаті українська збірна замість «бронзи» була посунута з п'єдесталу на непризове четверте місце. А японці навіть опинилися на другому, потіснивши англійців на третю сходинку! Скажи відверто, чи вже «загоїлася» та моральна рана?

– Я про це взагалі прагну не згадувати. Було і минуло! Зняли нас з п'єдесталу – то нехай суддям Бог суддя! Нам залишається лише ще більше працювати і доводити, що експерти не мали рації!

– Після того, як у прямому ефірі на Першому національному показали результати в командних зма-

ганнях зі спортивної гімнастики, за країну взяла гордість, адже ми вибороли «бронзу». Ті півгодини, які ти провів разом з товаришами в ранзі призера Олімпіади, напевно, були найщасливішими у твоєму житті?

– Цей стан ейфорії неможливо передати словами. Ми ще до від'їзду до Англії з хлопцями сиділи і мріяли, а раптом так трапиться, що станемо... третіми на Олімпіаді? Але це здавалося нездійсненим. А коли в Лондоні на табло напроти України побачили цифру «3», такі емоції відчували! Хоча, якщо чесно, мали бути навіть другими, якби британців на срібло не «витягнули».

– А про що говорили з товаришами по команді, коли поверталися в олімпійське селище?

– Звичайно, апеляція, подана командою-суперником, була для нас як грим посеред ясного неба. Неприємним було й те, що її чомусь підозріло швидко задовольнили.

– Можливо, це був знак? І Олегу Верняєву треба було перемогти на змаганнях років на п'ятнадцять раніше, коли ще Україна мала вагу в спортивній гімнастиці?

– Дійсно, нам є на кого рівнятися. Мої кумири – переможці і призери олімпіад часів незалежності: Лілія Под-

За рішенням Національного олімпійського комітету України найкращим спортсменом травня визнано Олега Верняєва. Таке звання 20-річний киянин з донецьким корінням отримав за неперевершений виступ на європейській першості зі спортивної гімнастики, що відбулася в місті Софія (Болгарія). А наставник армієць Геннадій Сартинський став найкращим тренером місяця.

Для Олега Верняєва це вже друге подібне визнання. Вперше він отримав нагороду від НОК у листопаді 2012 року. Цього звання спортсмен удостоївся за успішний виступ на етапі Кубка світу в чеській Оставі, де переміг у вправах на брусах.

ЗІРКИ АРМІЙСЬКОГО СПОРТУ

копаєва, Рустам Шарипов, Олександр Береш, Валерій Гончаров, Олександр Воробйов. Та все ж я вважаю, що народився саме тоді, коли потрібно! Так, нам зараз важко боротися. Але у нас у команді кожен знає, чого прагне. Наша п'ятірка себе ще покаже! Мої товариші Ігор Радівілов, Євген Юденков, Максим Семянків і Володимир Окачев наполегливо працюють, тож у змозі повернути авторитет нашої гімнастики й знову піднятися на олімпійський п'єдестал!

МОЯ ФІШКА — ГІПЕРАКТИВНІСТЬ

— Олега, коли і де ти розпочав займатися гімнастикою? Чи одразу полюбив цей вид спорту? Адже хлопчикам зазвичай більше подобається футбол або хокей...

— Мої непосидючість і гіперактивність спонукали батьків записати мене до секції зі спортивної гімнастики. Мені на той час виповнилося шість років. Поблизу нашого будинку в Донецьку знаходився легкоатлетичний манеж. Отже, саме туди я й потрапив. До чотирнадцяти років тренувався в Ольги Єрмакової, надалі — у її чоловіка Юрія.

— Юрій Єрмаков — відомий гімнаст, бронзовий призер Олімпіади 1996 року в командній першості...

ТРЕНЕР ГЕННАДІЙ САРТИНСЬКИЙ ПРО УЧНЯ:

«Олег — справжній гімнаст-багатоборець.

Фізично добре обдарований, має гарну координацію. За останній рік-півтора зробив великий крок уперед. Ще якихось три роки тому Верняєва в гімнастичному світі практично ніхто не знав. А сьогодні в нього найскладніша

програма! Зрозуміло, треба ще багато працювати над стабільністю. Олег — хлопець завзятий, тренується із задоволенням. Скільки підходів на тренуванні заплановано — стільки й зробить. А то й перевищить план. Я ціную в ньому те, що він уміє визнавати свої помилки. Навіть якщо іноді скаже щось згарячу, то потім обов'язково попросить вибачення — сьогодні це взагалі велика рідкість серед молоді. Тож працювати з ним і цікаво, і легко».

— Так, це він. А щодо футболу та хокею, то на початковому етапі гімнастика — теж гра. Ми на тренуваннях і бігали наввипередки, і стрибали, і лазили по канату. Це сподобалося відразу.

Після закінчення середньої школи прийняв рішення вступати до Республіканського вищого училища фізичної культури в Києві. Батьки не тільки мене підтримали, а й навіть заради мого спортивного майбутнього погодилися переїхати до Києва. Отже, уже кілька років поспіль мешкаємо разом, винаймаємо житло у Вишневого.

П'ять років тому моїм особистим тренером став Геннадій Сартинський. З ним я отримав «друге дихання». Він усе тримає під контролем: і тренувальний процес, і змагання, і в навчанні поблажки не дасть. Зараз я закінчую магістратуру Національного університету фізичного виховання і спорту України та планую вступати до аспірантури. Тренер націлює мене ще й на захист кандидатської.

«ПЕРЕЇЗД ДО РОСІЇ — ПЛІТКИ! Я — ПАТРІОТ УКРАЇНИ»

— Після чемпіонату Європи-2013, що проходив у Москві, спортивний світ сколихнула новина: зірка українського спорту стане громадянином Росії...

— Я сам про те, що хочу виступати за Росію, дізнався з інтерв'ю Родіоненко (державного тренера по гімнастиці в РФ — прим. авт.). Спочатку мій тренер сказав, що ходять такі чутки, а потім знайомі закинули посилення в Інтернеті на статтю. У ній, зокрема, йшлося, що мій колишній товариш по збірній Микола Куксенков розповів мені, які гарні умови йому надали в Росії. Ось я начебто і вирішив наслідувати його приклад. Ця ідея навіть припала до смаку міністру спорту Росії Віталію Мутку.

— І що ж насправді в цій неоголошеній інформаційній війні щодо тебе було правдою?

— Я в Москві ні до кого не підходив, і тим більше не просився в збірну! На чемпіонаті був повністю поглинений змаганнями. У мене і часу не було думати про таке. До речі, і з Валентиною Родіоненко особисто не знайомий. Ніколи з нею не розмовляв! Зізнаюся: у той момент навіть думав за наклеп до суду подати, щоб розставити всі крапки над «і».

— Але ж диму без вогню не буває...

— Дійсно, практично на кожних змаганнях мене «сватають» до різних збірних. Такі пропозиції неодноразово надходили і від росіян, і від азербайджанців. Після Євро-2014 до цього списку приєдналася ще одна країна. Не повірите, але там мова йшла про мільйонні доларові гонорари! Але ми з наставником вирішили триматися за рідну Україну. Ми — патріоти!

— Олега, це правда, що на чемпіонаті Європи-2014 у Софії ти виступав з травмою, а з фіналу в опорному стрибку взагалі планував знятися?

— Я травмувався днів за десять до вильоту в Софію. Невдало зробив зіскок на брусах. Ударився і, мабуть, отримав чітот забій, чітот надлом кістки. Коротше

Геннадій Сартинський, персональний наставник Олега Верняєва, виступ свого учня в Софії оцінив на тверду четвірку за п'ятибальною шкалою: «Реноме сильного багатоборця Олег підтвердив. Де б не проходили змагання: в Америці, Японії чи Росії, – тільки-но він з'являється в тренувальному залі – на нього всі одразу звертають увагу: суперники, тренери, судді, журналісти. Звісно, це додаткова напруга, але спортсмен з нею успішно справляється».

кажучи, виникла проблема з ногою. Боляче було по сходинках підніматися, не те що стрибати. До самого чемпіонату практично не тренувався. І поїхав туди з вірогідністю, що виступлю приблизно 50 на 50. У Софії я, дійсно, думав знятися з фіналу в опорному стрибку, але у підсумку таки виступив. Адже не мав права підвести команду. Деякі хлопці з нашої п'ятірки ще недосвідчені, а харків'янин Володимир Окачев узагалі вперше виступав на змаганнях такого рангу. Вже після повернення з чемпіонату Європи мені зробили МРТ. Попереду консультації з лікарями. Але вже зараз ясно, що навіть перелом виключати не можна.

СПОЧАТКУ — «ЗОЛОТО», А ДІВЧАТА НЕХАЙ ЗАЧЕКАЮТЬ

– Відомо, що багатоборцям важко на рівних конкурувати в окремих видах з так званими «вузькими спеціалістами», тобто гімнастами, які виступають лише на одному-двох снарядах. А ти одночасно і сильний багатоборець, і брусист. Чи не простіше робити ставку на окремі види?

– Багатоборство якраз і складається з окремих видів. Якщо є потенціал, то навіщо обмежувати себе? Дійсно, найсильніший мій снаряд на сьогодні – це бруси. Ще з дитячих років люблю цей вид. Та й взагалі у нас в Україні завжди були гарні брусисти. Досить згадати олімпійських чемпіонів Рустама Шарипова та Валерія Гончарова. Але я «дружу» з усіма снарядами. Хіба що трохи не вистачає складності у вправі на перекладні. Тому

НАШ СПІВРОЗМОВНИК:

Працівник ЗСУ, спортсмен-інструктор Олег Верняєв (спортивна гімнастика). Майстер спорту міжнародного класу. Народився 29 вересня 1993 року у Донецьку. Перші тренери – Ольга та Юрій Єрмакови. Срібний призер чемпіонату Європи-2012 на брусах (м. Монпельє, Франція). Бронзовий призер чемпіонату Європи-2013 у багатоборстві (м. Москва, Росія). Переможець і дворазовий бронзовий призер чемпіонату Європи-2014 (м. Софія, Болгарія) – «золото» у вправах на брусах, «бронза» в опорному стрибку та командній першості. Тренер – Геннадій Сартинський.

зараз на тренуваннях найбільше уваги приділяю саме їй.

– А як справи на особистому фронті? Чи можна незабаром чекати весілля Олега Верняєва або ж ти підеш шляхом свого кумира Валерія Гончарова: спочатку олімпійське золото, а потім вже в РАГС?

– Саме так! Спочатку олімпійське

золото в Ріо-де-Жанейро-2016. І по можливості – не одне! Для цього на чемпіонаті світу цього року потрібно увійти до числа перших 24 команд, а наступного року – у топ-8, щоб безпосередньо відібратися на Олімпіаду. І ці завдання для нас цілком реальні.

Бесіду вів Юрій КУЗНЕЦОВ
Фото Володимира КОСЕНКА

XI Міжнародна спеціалізована виставка

ЗБРОЯ та БЕЗПЕКА

ПАТРОНАТ
Кабінет Міністрів України

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:
Міністерство внутрішніх справ України
Міністерство оборони України
Міністерство економічного розвитку
і торгівлі України
Служба безпеки України
Державна прикордонна
служба України
Державна служба України
з надзвичайних ситуацій
Державна служба
експортного контролю
Міжнародний виставковий центр

ПАРТНЕР
Міжнародна мережа
виставок з безпеки

24–27
вересня 2014 р.

Генеральний
медіа-партнер:

Генеральний
інтернет-партнер:

Технічний
партнер:

**МІЖНАРОДНИЙ
ВИСТАВКОВИЙ ЦЕНТР**

Україна, м. Київ, Броварський пр-т, 15

Ⓜ "Лівобережна"

+38 044 201-11-63

zbroya@iec-expo.com.ua

www.iec-expo.com.ua,

www.tech-expo.com.ua

Читати — щоб знати,
знати — щоб перемагати

Адреса редакції:
вул. Мельникова, 81, 04050, Київ, Україна, а/с 72
Телефони редакції:
(044) 483-08-39, 489-38-59

mail: viysko2012@ukr.net

www.viysko.com.ua

